

Elina Grekula

**KANSANMUSIIKKIIN JA KLASSISEEN MUSIIKKIIN LIITETYT
MIELIKUVAT**

Kyselytutkimus viulunsoitonopettajille ja viuluoppilaiden huoltajille

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Musiikin koulutusohjelma
Toukokuu 2016**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö Kokkola-Pietarsaari	Aika Toukokuu 2016	Tekijä/tekijät Elina Grekula
Koulutusohjelma Musiikin koulutusohjelma		
Työn nimi KANSANMUSIIKKIIN JA KLASSISEEN MUSIIKKIIN LIITETYT MIELIKUVAT. Kyselytutkimus viulunsoitonopettajille ja viuluoppilaiden huoltajille		
Työn ohjaaja Riitta Kossi	Sivumäärä 54+2	
Työelämäohjaaja Riitta Kossi		
Laadullisessa tapaustutkimuksessa kartoitettiin viulunsoitonopettajien ja viuluoppilaiden huoltajien mielikuvia klassisesta musiikista ja kansanmusiikista. Lisäksi selvitettiin, miten kohderyhmä kokee kansanmusiikin ja klassisen musiikin opetuksen kysynnän ja tarjonnan omilla kotipaikkakunnillaan. Aineisto kerättiin Webropol-pohjaisella sähköisellä kyselylomakkeella marras-joulukuun vaihteessa 2015. Kyselyyn vastasi 24 opettajaa ja 48 huoltajaa eri puolilta Suomea. Informanteina toimivat lisäksi kaksi viulunsoitonopettajaa, Ritva Talvitie ja Piia Kleemola-Välimäki. Tutkimuksesta kävi ilmi, että suurin osa opettajista ja huoltajista suhtautui positiivisesti sekä kansanmusiikkiin että klassiseen musiikkiin ja oli kiinnostuneita genererajoja ylittävästä viulunsoitonopetuksesta ja yhteytemusisoinnista. Tärkeänä pidettiin sitä, että oppilas kehittyy soittotaidoissaan ja nauttii harrastuksestaan. Kysyntää ja tarjontaa klassisen ja kansanmusiikin opetukselle tuntuisi olevan. Tutkimuksen perusteella opetuksen tavoitteet voitaisiin tiivistää seuraavasti: 1. Monipuolisuus, oppilaan innostuksen ylläpitäminen 2. Improvisointi, oppilaan luovuuden kehittäminen ja tukeminen 3. Ryhmäsoitto, oppilas pääsee soittamaan muiden kanssa ja oppii ryhmätyöskentelytaitoja 4. Soittotekniikan kehittäminen systemaattisesti, ”työkaluja soittajan työkalupakkiin” 5. Tasosuoritukset, oppilas tottuu tavoitteellisuuteen ja työn tekoon sekä 6. Yksilöllinen opetus. Kysely herätti kiinnostusta ja vastauksiin oli paneuduttu. Tuloksia voidaan hyödyntää viulunsoitonopetuksen kehittämistyössä.		

Asiasanat

Kansanmusiikki, klassinen musiikki, kyselytutkimus, kysyntä, mielikuva, tarjonta, viulu

ABSTRACT

Unit Kokkola-Pietarsaari	Date May 2016	Author Elina Grekula
Degree programme Music pedagogue		
Name of thesis MENTAL IMAGES CONNECTED WITH CLASSICAL MUSIC AND FOLK MUSIC. Research of violin teachers and parents of violin students		
Instructor Riitta Kossi		Pages 54+2
Supervisor Riitta Kossi		
This qualitative case research examined the violin teacher and the parents of violin student mental images of classical music and folk music. In addition it examined how the target group experience the demand and supply of teaching folk music and classical music on their place of residence. The research data was collected in November-December 2015 with an electronic survey questionnaire using a Webropol form. The questionnaire was answered by 24 teacher and 48 parents around Finland. In addition, there was the information shared by two violin teachers Ritva Talvitie and Piia Kleemola-Välimäki. Most of the teachers and parents reacted positively to both music genres and were interested in playing without genre borders. The most important aspect of music studies is that the student grows up with playing skills and enjoys playing the violin. It seems that there is a demand and supply of teaching classical music and folk music. Based on the research, the aims of teaching can be summarised the following factors: diversity, improvisation, playing in a band or orchestra, developing the technical skills systematically, degree programs and individual teaching. The research raised interest and people put effort into answering the questions. The results of the research can be utilized in the development of the degree program.		

Key words Case research, classical music, demand, folk music, mental image, supply, teaching, violin

KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY

Tässä luvussa käyn läpi musiikkisanastoa, jota opinnäytetyössäni esiintyy. Ammattikielessä nämä käsitteet ovat melko vakiintuneita, mutta jos asiaan ei ole perehtynyt, saattavat ne olla vaikeita ymmärtää.

Aksentti: Korostus, painotus. Aksentoitu ääni soitetaan voimakkaammin kuin muut äänet.

Etydi: Soittotekniikkaa kehittämään tarkoitettu soitinsävellys tai -harjoitus.

Improvisointi: Hetken mielijohteesta, jonkin annetun aiheen pohjalta tai täysin vapaasti syntyvää valmistelematonta sävellystä reaaliajassa. Improvisointi voi olla yksi- tai moniäänistä, perkussiivista tai kaikkien näiden yhdistelyä. Improvisoimalla saa soittaa musiikkia ilman nuotteja (Jänkälä & Ranki 2010, 7.)

Jouhikko eli jousilyyra: Suomalainen jousisoitin, joka on kehitetty Länsi-Euroopassa näppäilystä lyyrasta (Leisiö 1988, 34).

Muuntelu: On vaikea sanoa, missä muuntelun ja improvisaation raja oikeastaan kulkee. Hannu Sahan (1996, 86) mukaan improvisaatiossa on kyse vapaammasta tai rajattomammasta prosessista kun taas muuntelu perustuu jonkin jo olemassa olevan rakenteen uudelleenlaiseen tuottamiseen.

Musiikkigenre: Käsite, jolla tarkoitetaan erilaisia musiikin tyylilajeja, kuten populaarimusiikkia, klassista musiikkia ja kansanmusiikkia, ja näistä jokainen jakautuu vielä moniin alalajeihin ja sekoitussiinkin.

Nyckelharpa eli avainviulu: Perinteinen ruotsalainen jousisoitin, jossa on yleensä 16 kieltä, joista kolme on melodiakieliä ja yksi bordunakieli. Loput 12 kieltä ovat ns. resonanssiakieliä, joita ei varsinaisesti soiteta, mutta ne resonoivat, kun muita kieliä soittaa. (www.nyckelharpa.org.)

Nykykansanmusiikki: Vanhaan perinteeseen pohjautuvaa musiikkia, jonka tekijät, säveltäjät ja soittajat ammentavat vaikutteita muista musiikkigenreistä ja tyyliuunnista (Tolvanen 2010, 4-5).

Pelimannimusiikki: Usein tanssittavaa yhtyesoittoa. Yksi tunnetuimmista viulupelimanneista on Konsta Jylhä Kaustiselta. Pelimannien soitto on ollut kuitenkin enimmäkseen aivan muuta kuin tanssijoiden johtamista. Pelimanni soitti pääosin itselleen, perheelleen, naapureilleen ja monille muille ollessaan kulkumiehenä, eikä soittoon tällöin liittynyt mitenkään tanssia. (Asplund, Hoppu, Laitinen, Leisiö, Saha & Westerholm 2006, 447.)

Perinnesmusiikki: Traditionaalinen, vanha kansanmusiikkiohjelmisto, jota soitetaan perinteisin tekniikoin ja perinnesoittimin (Tolvanen 2010, 4).

Prima vista: Ensinäkemältä nuoteista soittaminen.

Puntitus: Tahdin painottomien iskualojen korostamista jousenkäytön avulla. Se tapahtuu joko etusormella, ranteella, kyynärvarrella tai yleisimmin näiden yhdistelmällä, riippuen soittajasta. Aksentoinnista seuraa jousen paineen kasvu kieliä vasten. Myös jousen vauhti kiihtyy ja äänenvoimakkuus kasvaa. Puntin käyttäminen juontaa juurensa kansanmusiikin käyttötarkoitukseen tanssimusiikkina. Joskus tanssien musiikista on vastannut ainoastaan yksi viulisti, joka on puntituksellaan pyrkinyt korostamaan musiikin rytmiä, koska selkeä pulssi on helpottanut tanssimista. (Kleemola-Välimäki 2011.)

Puntti: Kansanmusiikkiviulismissa soittaja luo tanssisvengin lähinnä jousenkäytöllään, jolloin avainasemassa on nk. puntitus ja aksentointi (Kleemola-Välimäki 2012).

Ristisidonta: Nk. synkooppi-jousitus, jota käytetään paljon kansanmusiikissa.

Soundi: Sointiväri, äänen luonne. Kuvaa sitä, miltä jokin kuulostaa.

Svengi: ”Svengi on se mukaansa tempaava voima, joka saa kuulijan jalan ja käden iskemään rytmin tahdissa.” Eri musiikkityyleillä on olemassa oma svenginsä. Joissakin musiikkityyleissä se voi olla metronomin tarkkaa, toisissa se voi olla enemmän ”levällään”, ja silti svengata. On hyvin yksilöllistä, mikä tekee musiikista svengaavaa. (Koivu 2014.)

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY
SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	KANSANMUSIIKIN JA KLASSISEN MUSIIKIN VERTAILUA	4
2.1	Mitä on kansanmusiikki?	4
2.2	Mitä on klassinen musiikki?	6
2.3	Kansanmusiikin ja klassisen musiikin suhde	7
2.4	Muuntelu, sovittaminen ja improvisointi	8
2.5	Säveltäjä tiedossa vai tuntematon?	9
2.6	Nuoteista ja korvakuulolta	10
2.7	Konsertti- ja esiintymiskulttuuri	11
2.8	Oppia eri tyyleistä	12
3	TUTKIMUS	13
3.1	Laadullinen tapaustutkimus.....	13
3.2	Kyselylomaketutkimus.....	13
4	TULOKSET	15
4.1	Viulunsoitonopettajat	16
4.2	Viuluoppilaiden huoltajat	20
4.3	Opettajien mielikuvia kansanmusiikista	23
4.4	Huoltajien mielikuvia kansanmusiikista	26
4.5	Opettajien mielikuvia klassisesta musiikista	30
4.6	Huoltajien mielikuvia klassisesta musiikista	33
4.7	Opettajien täsmennyksiä koskien väittämiä	37
4.8	Huoltajien täsmennyksiä koskien väittämiä	37
4.9	Viulunsoiton opetuksen kysyntä ja tarjonta opettajien näkökulmasta	38
4.10	Opettajien täsmennyksiä kysynnän ja tarjonnan kysymykseen	40
4.11	Viulunsoiton opetuksen kysyntä ja tarjonta huoltajien näkökulmasta	42
4.12	Huoltajien täsmennyksiä kysynnän ja tarjonnan kysymykseen	43
4.13	Palautetta tai jotain muuta, mitä ei vielä tullut ilmi	44
5	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	46
	LÄHTEET.....	52
	LIITTEET	

KUVIOT

KUVIO 1. Vastaajien lukumäärä	15
KUVIO 2. Vastaajien lukumäärä maakunnittain	15
KUVIO 3. Viulunsoitonopettajat maakunnittain	16
KUVIO 4. Opettajien ikäjakauma	17
KUVIO 5. Opettajien koulutus	17
KUVIO 6. Oppilaitokset, joissa opettajat opettavat	18
KUVIO 7. Opettajien pedagogiset opinnot	18
KUVIO 8. Opettajien opetuskokemus vuosina	19
KUVIO 9. Opettajien opettamat tyylit	19
KUVIO 10. Huoltajat maakunnittain	20
KUVIO 11. Huoltajien ikäjakauma	21
KUVIO 12. Viuluoppilaiden ikäjakauma	21
KUVIO 13. Musiikkioppilaitos, jossa lapsi saa viulunsoiton opetusta	22
KUVIO 14. Viulunsoiton opetuksen ohjelmisto	22

TAULUKOT

TAULUKKO 1. Opettajien mielikuvia kansanmusiikista väittämien perusteella	23
TAULUKKO 2. Huoltajien mielikuvia kansanmusiikista väittämien perusteella	26
TAULUKKO 3. Opettajien mielikuvia klassisesta musiikista väittämien perusteella	30
TAULUKKO 4. Huoltajien mielikuvia klassisesta musiikista väittämien perusteella	33
TAULUKKO 5. Viulunsoiton opetuksen kysyntä ja tarjonta opettajien näkökulmasta	38
TAULUKKO 6. Viulunsoiton opetuksen kysyntä ja tarjonta huoltajien näkökulmasta	42
TAULUKKO 7. Mielikuva kansanmusiikista pähkinänkuoressa	46
TAULUKKO 8. Mielikuva klassisesta musiikista pähkinänkuoressa	47
TAULUKKO 9. Suurimmat mielikuvaerot klassisen musiikin ja kansanmusiikin välillä	47
TAULUKKO 10. Vapaamuotoisissa luonnehdinnoissa useimmiten toistuneet mielikuvat	48
TAULUKKO 11. Opetuksen tavoitteet	49
TAULUKKO 12. Tavoitteiden asettamat haasteet	49

1 JOHDANTO

Kiinnostukseni viulun monipuolisuuteen instrumenttina on vuosi vuodelta kasvanut. Kuinka monen tyyliiseen musiikkiin viulu sopiikaan ja kuinka monenlaisia soundeja viulusta saakaan! Minulla on reppullinen rakkaita muistoja sekä klassiseen musiikkiin että kansanmusiikkiin liittyen jo viulunsoittajan alkutaipaleelta asti. Pikkuviulistina nautin valloittavista sävelkudelmista istumalla muun muassa paikallisen kaupunginorkesterin konserttiyleisössä kerta toisensa jälkeen. Muistan, kun silloinen viulunsoitonopettajani nauhoitti minulle musiikkia LP-levyiltä C-kasetille. Kotona laitoin kasetin yhä uudelleen ja uudelleen soimaan - olin haltioissani kuulemastani! Pidin kovasti myös Näppärikurssista, jonka viulisti ja pedagogi Mauno Järvelä avustajineen tuli musiikkiopistoomme pitämään ollessani alakouluikäinen. Klassisen musiikin lisäksi kuuntelin tuolloin paljon myös kantrimusiikkia, mikä lisäsi entisestään motivaatiotani jatkaa viulunsoittoharrastuksen parissa.

Viime vuosina on ollut havaittavissa paljon keskustelua klassisen musiikin tilasta. Helsingin Sanomissa alan ammattilaiset ovat käyneet keskustelua erilaisin mielipidekirjoituksin aiheesta, onko klassinen musiikki ja sen koulutus kriisissä. Pitäisikö nykyistä opetussuunnitelmaa muokata? Miksi soittajien taso on laskenut? Onko syynä nyky maailman laaja harrastusmahdollisuuksien kirjo, minkä vuoksi lapsilla ja nuorilla ei ole aikaa paneutua soittoharrastukseen yhtä omistautuvasti kuin ennen? Pitäisikö musiikin koulutusta uudistaa ”pienellä putkiremontilla” romuttamatta koko koulutusjärjestelmää kuitenkaan kokonaan? Mikä soittoharrastuksen tavoite on? Suurimmalle osalle se ei varmasti ole ammattilaisuuteen tähtääminen, vaan jokin muu, vaikkapa ihan vain omaksi iloksi musisoiminen. Lukuisat eri tutkimukset myös todistavat, että musiikilla on monia terveyteen ja aivojen toimintaan liittyviä positiivisia vaikutuksia.

Entäpä sitten kansanmusiikin opetuksen tila? Pitäisikö siitä olla huolissaan? Suomessa kansanmusiikin koulutus on melko uusi ilmiö. 1950- ja 60-luvuilla kansanmusiikin kurssimuotoista koulutusta on järjestetty Suomen Nuorison Liiton ja vuonna 1968 perustetun Suomen Pelimannit ry:n puitteissa. 1980-luvun alussa liiton nimeksi vaihtui Suomen Kansanmusiikkiliitto. Sibelius-Akatemiaan kansanmusiikin osasto perustettiin vuonna 1983. Toisen asteen opetus käynnistyi Keski-Pohjanmaan konservatoriossa Kokkolassa vuonna 1994 ja Joensuun konservatoriossa vuonna 1996. (Arpo & Oesch 2006, 25.)

Tällä hetkellä Suomessa on 91 musiikkiopistoa, 26 musiikkikoulua, 10 konservatoriota, 10 ammattikorkeakoulua ja 8 yliopistoa sekä lukuisia kansalais- ja työväenopistoja, joissa musiikkia ylipäättään voi opiskella (www.musiikinopetus.fi, 2007). Suomen ainoa yliopistotason oppilaitos, jossa kansanmusiikkia voi tällä hetkellä opiskella, on Taideyliopiston Sibelius-Akatemia Helsingissä. Ammattikorkeakoulutasolla kansanmusiikin koulutusta saa Kokkolasta Centria-ammattikorkeakoulusta ja Joensuusta Karelia-ammattikorkeakoulusta, joista valmistuu musiikinohjaajia ja musiikkipedagogeja. Pop/jazz-musiikin koulutus on nostanut niin vahvasti päätään, että myös sitä voi nykyään opiskella kaikilla koulutusasteilla, samoin kuin klassista musiikkia ja kansanmusiikkiakin.

Mielikuvat ohjaavat paljon tekemisiämme ja valintojamme. Millaisia mielikuvia harrastajakentällä on? Eroavatko ne opettajien näkökulmista? Vastaako viulunsoitonopetus harrastajien toiveita? Onko viulunsoiton opetukselle kysyntää ja tarjontaa? Voiko opetukselle olla kysyntää, jos ei ole tarjontaa? Lähdin etsimään vastauksia näihin kysymyksiin.

Kiinnostuin näistä teemoista siitä syystä, että olen itse kohdannut omat ennakkoluuloni - tai pikemminkin tietämättömyyteni - kansanmusiikkia kohtaan. Kurssini on kääntynyt totaalisesti huomattessani, kuinka monipuolinen ja inspiroiva kansanmusiikin genre onkaan. Mutta miten voisikaan pitää jostain, mistä ei tiedä juuri mitään? Minä en kovin paljon tiennyt, mutta mielikuvia minulla kyllä oli. Nykyään nautin kansanmusiikin lisäksi edelleen myös klassisesta musiikista. Olen kiitollinen, että sain mahdollisuuden jatkaa viuluopintojani ammattikorkeakoulussa myös klassisella puolella kansanmusiikin pääaineopintojeni ohessa. Molempien tyylien opiskelu on ollut todella antoisaa.

On ollut myös erittäin opettavaista ja mielenkiintoista soittaa jazzia instrumentaalibändissä sekä opiskella improvisaatiota rytmimusiikissa. Koen, että kun kuuntelee ja soittaa muutakin kuin yhtä tyyliä edustavaa musiikkia, ymmärtää paremmin muita muusikoita ja oppii arvostamaan eri musiikkikulttuurien ja -tyylien edustajia. Siinä oppii aina jotain myös itsestään ja omasta musiikkimaustaan. Avarakatseinen eri tyyliin tutustuminen virkistää ja monipuolistaa soittoharrastusta, kun omaan musiikilliseen ilmaisuun saa ikään kuin monenlaisia työkaluja eli soittotekniikoita ja keinoja tulkita musiikkia. Olen kiitollinen jokaiselle viulunsoiton saloihin tutustuttaneelle opettajalle, joiden opissa olen saanut olla niin musiikkiopistossa, kesäleireillä, mestarikursseilla, kansanopistossa kuin ammattiopinnoissakin.

Tein kyselytutkimuksen viulunsoitonopettajille ja viuluoppilaiden huoltajille selvittääkseni, millaisia mielikuvia heillä on klassisesta musiikista ja kansanmusiikista. Lisäksi selvitin, miten kohderyhmä kokee kansanmusiikin ja klassisen musiikin opetuksen kysynnän ja tarjonnan omilla kotipaikkakunnillaan. Käsitteet ”kansanmusiikki” ja ”klassinen musiikki” valikoituivat opinnäytetyöni ja kyselytutkimukseni pääkäsitteiksi, koska ne ovat puhekielessä ja musiikin koulutuksessa käytettyjä yleiskäsitteitä.

2 KANSANMUSIIKIN JA KLASSISEN MUSIIKIN VERTAILUA

Seuraavaksi käyn läpi miten kansanmusiikki ja klassinen musiikki eri lähteiden mukaan mielletään. Tarkastelen myös näiden kahden musiikkityylin suhdetta aina 1600-luvulta tähän päivään. Lisäksi vertailen hiukan molempien tyylien ominaispiirteitä ja pohdin, miten itse olen hyötynyt kummankin tyylin soittamisesta.

2.1 Mitä on kansanmusiikki?

Alunperin kansanmusiikilla on tarkoitettu musiikkia, jota on laulanut ja soittanut ”kansa”, eli säätyjakkoon perustuneessa yhteiskunnassa muut kuin aatelis-, pappis- ja kauppiassäädyn jäsenet. Myöhemmin käsitteen merkitys laajentui tarkoittamaan kaikkea musiikkia, joka ei ole taidemusiikkia. Historiallisesti kansanmusiikki tarkoittaa Suomessa sitä soittoa ja laulua, jota talonpojat, käsityöläiset, pikkukauppiat ja säädyttömät kuten työläiset ja maattomat harjoittivat. Toisaalta sillä tarkoitetaan myös näiden historiallisten tyylien nykyhetken edustajia. Kansanmusiikki on siis mitä moninaisimpien lajien yhteisnimitys. (Leisiö 1988, 38.)

Mielenkiintoista on se, miten erilaisia ja kiinnostavia ilmiöitä kansanmusiikkiviulismikäsitteen alle mahtuu (Kleemola-Välämäki, 2012).

Käsite kansanmusiikki on jossain määrin jopa ongelmallinen, koska sitä on miltei mahdotonta määrittellä tyhjentävästi. Laitisen (1973, 11) mukaan kansanmusiikki on sävelmällisesti kuin ”sekahedelmä-soppa”, vaikutteita on ammennettu niin siirtolaisuudesta, kuorojen ja soittokuntien ohjelmistosta, jazzista kuin iskelmämusiikistakin. Myös Tolvasen (2010, 5) mukaan kansanmusiikin tarkasta erottelusta suhteessa muuhun musiikkiin tekee nykypäivänä varsin haasteelliseksi, ellei peräti mahdottomaksi se, että musiikki globalisoituu ja innovaatiot virtaavat vapaasti musiikkigenrestä toiseen. Tolvasen mukaan jo pelkästään Suomen musiikkikirjallisuudessa sanan kansanmusiikki synonyymeinä näkee käytettävän niin perinnesävelmusiikkia, kuin myös monia muita termejä, kuten talonpoikaismusiikki [esim. Laitinen 2003, 177], rahvaan musiikki [esim. Saha 1996, 24], pelimannimusiikki ja folk-musiikki. (Tolvanen 2010, 5.)

Olellaisia tyylipiirteitä tälle musiikkityylille on kuitenkin etsitty kautta aikojen. Kansanmusiikille ominaisena pidetään muun muassa muistinvaraista kulttuuria eli sitä, että sävelmät opitaan usein korvakuulolta. Myös muuntelu kuuluu jossain määrin kansanmusiikin olemukseen. Kansanmusiikki-lehden pääkirjoituksessa Sauli Heikkilä (2015, 4) toteaa, että kansanmusiikin kosketusta voi olla monenlaista. Kirjoituksen mukaan kansanmusiikki kuuluu svengissä ja siinä, miten esimerkiksi viulistin jousikäsi toimii. Heikkilän mukaan kansanmusiikin kosketuksen voi nähdä joskus myös siinä, mitä soittimia käytetään. Esimerkiksi jouhikolla soitetusta musiikista on vaikea kuvitella, etteikö siinä olisi lainkaan vaikutteita kansanmusiikista. (Heikkilä 2015, 4.) Myös Pilvi Talvitie (2008, 3) pitää kansanmusiikin keskeisinä teemoina mm. fraseerausta ja muuntelua. Talvitie kannustaakin kuuntelemaan paljon kansanmusiikkiäänitteitä. Oikea meininki, tunnelma ja fraseeraus kansanmusiikin soittoon voi löytyä niitä kuuntelemalla ja matkimalla. (Talvitie 2008, 3.)

Ilkka Heinonen (2015, 21) puolestaan kirjoittaa Kansanmusiikki-lehden kolumnissaan Musiikkia vai kansanmusiikkia? seuraavasti: ”Kansanmusiikki - vain yksi sana, sisältäen kaiken mahdollisen opiston pelimannipiireistä perinnemusiikin tuntemukseen ja esittämiseen sekä soitot puskajameista konserttisalien estradeille. Kansanmusiikkiin initioidut kokenevat tämän monimuotoisuuden rikkautena, vihkiytymättömälle kansanmusiikki-sana voi kuitenkin aiheuttaa ihottumaa ja lievää pahoinvointia, sillä yleinen mielikuva kansanmusiikista on nähdäkseni vieläkin kapeampi ja yksiulotteisempi kuin vaikkapa termeillä ’klassinen’, ’jazz’ tai ’rokki’.” (Heinonen 2015, 21.)

Suomen musiikkioppilaitosten liiton kotisivuilta löytyy eri soittimien tasosuoritusten sisällöt ja arvioinnin perusteet kansanmusiikin opinnoissa. Ohjeet on laadittu vuonna 2005. Ohjelmiston suhteen uudet sisällöt tuovat opettajalle enemmän vastuuta ja oppilaalle aiempaa enemmän vapautta. Kansanmusiikkiin suuntautuvan viulunsoiton opintoihin ja harjoiteltavaan ohjelmistoon kuuluu alusta asti kuulonvaraista musisointia tukevia harjoituksia, omia sävellyksiä, erityylyisiä sävelmiä sekä tutustumista kansanomaisiin jousitustapoihin ja painotuksiin (puntitukseen). Lisäksi opintoihin kuuluu tekniikka-, muuntelu- ja improvisaatioharjoituksia sekä asemasoittoa ja erityylyisiä säestystehtäviä. Yhtymusointi soittaen ja laulaen on myös olellainen osa opintoja. Mahdollisuuksien mukaan opintoihin kuuluu myös muiden instrumenttien, kuten jouhikon tai nyckelharpan käyttöön, arkistoäänitteisiin ja nuo-

tinnosten tekoon tutustumista. Kansanmusiikin opetussuunnitelman tavoitteena on turvata opiskelijan etenemismahdollisuudet sekä ammatillaiseksi että aktiiviseksi, musiikista nauttivaksi harrastajaksi.

2.2 Mitä on klassinen musiikki?

Klassista musiikkia eli länsimaista taidemusiikkia ei ole helppo määritellä sen moninaisuuden vuoksi. Helpompaa on aloittaa siitä, mitä se ei ole. Sari Casalín kirjoittamassa artikkelissa toimittaja-kirjailija Minna Lindgren on kuvaillut tätä tyyliä seuraavalla tavalla: ”Klassisesta musiikista puuttuu rumpu-komppi ja kertosäe. Klassinen musiikki on harvoin sähköisesti vahvistettua, koneistot ovat akustisia. Se on myös harvoin improvisoitua, klassinen musiikki on siis nuotteihin kirjoitettua ja jonkun säveltämää.” Useimmiten se sävelletään elävälle konserttiyleisölle ja sävellykset toimivat itsenäisinä teoksina, toisin kuin vaikkapa elokuvamusiiikki. Klassisen musiikin soittamisen tekniset vaatimukset ovat korkeat, niinpä virtuoosit kuuluvat olennaisesti klassiseen musiikkiin. Huippumuusikot saavat vaativankin suorituksen kuulostamaan ja näyttämään helpolta. (Casal 2014.)

Julian Rushton (1992, 9) kirjoittaa teoksessa *Klassinen musiikki*: ”Epiteettiä ’klassinen’ käytetään nykyään umpimähkään melkein mistä tahansa länsimaisesta musiikista, joka ei ole jazzia, kansanmusiikkia tai populaarimusiikkia.” Klasariklubin kotisivuilla (www.klasariklubi.fi) klassinen musiikki määritellään nimitykseksi sellaiselle musiikille, joka erottuu muista musiikin lajeista sillä, että se noudattaa tiettyjä vanhoja säveltämisen ja esittämisen perinteitä. Keskeisenä on pidetty taitotiedon jakamista sukupolvilta toisille musiikillisissa oppilaitoksissa.

Suomen musiikkioppilaitosten liiton kotisivuilta löytyy eri soittimien tasosuoritusten sisällöt ja arvioinnin perusteet. Ohjeet on laadittu vuonna 2005. Ohjelmiston suhteen uudet sisällöt tuovat opettajalle enemmän vastuuta ja ennen kaikkea oppilaalle aiempaa enemmän vapautta. Ohjeistuksessa painotetaan soittoinnostuksen herättämisen ja hyvän musiikkisuhteen ylläpitämisen tärkeyttä. Viulun kohdalla on aivan perustaso 1:stä lähtien mainittu tavoite, että oppilas rohkaistuu improvisoimaan ja säveltämään. Oppilaan ja opettajan yhdessä niin sopiessa oppisisältöihin voi kuulua musiikin luomista, improvisointia ja säveltämistä. Tasosuoritus koostuu ohjelmistoon sisältyvistä sävellyksistä, prima vista- ja asteikkosoitosta sekä etydistä (etydeistä) tai etydinomaisesta teoksesta (teoksista). Suositellaan,

että ohjelmisto-osuus esitetään konsertissa tai konsertinomaisessa tilanteessa. Lisäksi oppilaalla on mahdollisuus improvisoida esimerkiksi annetusta teemasta, aiheesta, motiivista tai sointupohjasta tai esittää oma sävellyksensä. Yhteismusisointi on oleellinen osa opiskelua ja voi muodostaa osan tasosuorituksen ohjelmasta esim. kamarimusiikin muodossa. Yhteismusisointi voi sisältää eri tyylejä, esim. kansanmusiikkia ja/tai jazzmusiikkia.

2.3 Kansanmusiikin ja klassisen musiikin suhde

Matkustetaanpa ajassa taaksepäin, aina 1600-luvulle asti, jolloin länsimaisen taidemusiikin historiassa puhutaan barokin aikakaudesta. Tuohon aikaan elettiin sääty-yhteiskunnassa, ja viulusta tuli talonpoikainen soitin Ruotsin valtakunnassa. Vähitellen viulu levisi Pohjanlahden länsi- ja itärannan kaupunkeihin ja ympärillä oleviin maalaispitäjiin. Viulusta tuli myös säätyläisten soitin, ja vaikka sävelmissä oli paljon yhteistä, talonpoikainen ja säätyläinen viulunsoitto erosivat esteettisesti toisistaan hyvin paljon, aivan kuten säätyläis- ja talonpoikaiskulttuurien perusluonteetkin. Talonpoikaiskulttuurissa viulusta tuli aluksi häiden soitin. (Järvelä 2014, 9.) 1700 -1900-luvulla itseoppineet viulistit esittivät historiallista kansanmusiikkia esimerkiksi tanssi- ja häätilaisuuksissa (Kleemola-Välimäki 2011). Heikki Laitinen (1973) korostaa kuitenkin, että ”nämä sävelmät eivät ole merkinneet niitä aitona perinteenä esittäneille ainoastaan joukkoviihdykettä tai tarve- ja käyttömusiikkia. Taiteena he näitä ovat rakastaneet; taiteellisen elämyksen nämä ovat heille antaneet.” (Laitinen 1973, 14.)

Kaustislaisen viulistin ja pedagogin, Mauno Järvelän, mukaan liike korkeakulttuurin ja kansantaiteen välillä on ollut aina kaksisuuntaista ja yhdessä ne määrittävät eurooppalaista sivistystä. Kiertävät trubaduurit majailivat Verdin ikkunan alla ja vakoilivat uusia teemoja. Nuo teemat saattoivat soida jo ennen syntymässä olleen oopperan ensi-iltaa katusoittajien ohjelmistoissa. Vastaavasti taidemusiikin suuret säveltäjät, kuten Bartok, Dvorak, Grieg, Kuula, Nordgren jne. ovat aina olleet herkkiä ympäristölleen. Teemoja ja aiheita on etsitty ja sävellyksillä on kunnioitettu perinteitä. Järvelän kehittämä musiikkikasvatusmenetelmä, Näppäripedagogiikka, on pannut merkille tämän historiallisen vuorovaikutuksen. Näppärimusiikin ohjelmistoon on taidemusiikin inspiroimana syntynyt mm. Taikahuilu Kaustisella, mikä herättelee lasten kiinnostusta oopperan maailmaan. (Järvelä 2014, 48.)

Piia Kleemola-Välimäen mukaan suurin ero klassisen viulismin ja kansanmusiikkiviulismin välillä on tavassa käyttää joustia (Kleemola-Välimäki 2012). Kärjistäen voidaan sanoa, että klassisessa viulunsoitossa pyritään pääasiassa tasaiseen ja suoraan äänenmuodostukseen. Kansanmusiikkiviulismissa soittaja taas luo tanssisvingin lähinnä jousenkäytöllään, jolloin avainasemassa on niin kutsuttu puntitus ja aksentointi. (Kleemola-Välimäki 2012.) Puntti onkin nykyään yksi suomalaisen kansanomaisen viulunsoiton olennaisimmista tyylipiirteistä.

2.4 Muuntelu, sovittaminen ja improvisointi

Muuntelua pidetään yhtenä olennaisimmista kansanmusiikin tyylipiirteistä. Sitä esiintyy niin rytmikassa kuin melodiikassa ja joskus harmoniassakin. (Kleemola-Välimäki 2011; Talvitie 2015.) Mielestäni on oikeastaan luonnollista, että kansansävelmistä esiintyy jonkin verran variaatioita eli muunnelmia, koska kansanmusiikki on kulkeutunut pitkälti sukupolvelta toiselle muistinvaraisen kulttuurin kautta. Muuntelun määrä ja sen muodot viulupelimannien soitossa ovat vaihdelleet soittajan ja hänen taitojensa mukaan (Kleemola-Välimäki 2011). Nuotinnustaidon ja äänitysmahdollisuuksien myötä musiikin levitys on nopeutunut huomattavasti.

Talvitien (2015) mielestä on positiivista, että kansanmusiikin soittajalla on mahdollisuus sovittaa soittamisensa ja saa käyttää luovuuttaan. Myös Laitinen (1973, 13) kannustaa sovittamaan: ”Sovituksia kyllä tarvitaan, monimutkaisiakin. Hyvä olisi, jos soittajien, yksityisten ja yhtyeitten, ja laulajien joukossa olisi edustettuna koko laaja asteikko, uskollisesti perinnettä tallentavista taidokkaitten sovitusten esittäjiin saakka.” Mielestäni tämä on yksi kansanmusiikin parhaista puolista. On kiinnostavaa, miten vanhat, jopa tutut sävelmät heräävät uudenaikaisina versioina henkiin, kuin kokonaan uusina teoksina.

Klassisessa viulumusiikissa muuntelua ei juuri esiinny (Talvitie 2015). Muuntelu tai improvisaatio ei ole kuitenkaan kaikilta osin aivan tavatonta klassisessakaan musiikissa: esimerkiksi italialaisen barokki-ajan kuuluisimman säveltäjän ja viuluvirtuoosin, Arcangelo Corellin (1653-1713) kerrotaan jättäneen viululle ja continuoille säveltämänsä sonaatin soittajille runsaasti tilaa improvisointiin. Väitetään, että vuoden 1700 jälkeen ilmestyneet painokset sisältävät Corellin itsensä soittamia korukuvioita. Todennäköisesti Corelli halusi kuitenkin, että kukin soittaja täydentäisi musiikkia omalla improvisoinnilla.

laan sen sijaan, että toistaisi säveltäjän kirjoittamat korusävelet orjallisesti. (Burrows 2006, 93). Lisäksi kadensseissa eli konsertton loppupuolelle sijoittuvissa soitinsooloissa soittajalla on mahdollisuus improvisoida. Soitinsooloja on myös kirjoitettu ylös, joten improvisointi ei ole välttämätöntä. Lienee opettajakohtaista, mutta omalla kohdallani opettajani on kannustanut tekemään esimerkiksi viulukonsertton kadenssin itse. Sen vuoksi oli myös kiinnostava tutkia asiaa kyselyn kautta. Huomattavaa on, että improvisointi mainitaan sekä kansanmusiikin että klassisen musiikin viulunsoiton opetussuunnitelmissa Suomen musiikkioppilaitosten liiton kotisivuilla.

Improvisaatiota suomalaisessa kansanomaisessa viulunsoitossa ei ole juurikaan esiintynyt. Mutta juurihan pääsin sanomasta, että muuntelu on jopa niinkin tärkeää, että sitä pidetään yhtenä kansanmusiikin olennaisimmista tyylipiirteistä! Onkin vaikea sanoa, missä muuntelun ja improvisaation raja oikeastaan kulkee. Hannu Sahan (1996, 86) mukaan improvisaatiossa on kyse vapaammasta tai rajattomammasta prosessista kun taas muuntelu perustuu jonkin jo olemassa olevan rakenteen uudelleen tuottamiseen.

2.5 Säveltäjä tiedossa vai tuntematon?

Klassisen musiikin kentältä tunnetaan lukuisia säveltäjiä, kuten Bach, Mozart ja Sibelius, joiden sävellykset ja elämäntarinat ovat jääneet elämään ja joista voimme löytää tietoa monista pätevästä lähteistä. Kansansävelmien tekijöitä ei läheskään aina tiedetä. Jos sävelmästä on tehty nuotinos, sen yläkulmassa saattaa lukea teksti *trad.* eli traditionaalinen, perinteen mukainen. Sävelmästä saatetaan tietää kuitenkin kuka sitä on soittanut ja tuosta henkilöstä voi olla nuotinnoksessa maininta. Soittajalle se on tärkeä informaatio, joka voi vaikuttaa merkittävästi soittotapaan, jos tarkoituksena on jäljitellä kyseisen pelimannin soittotyyliä.

Toki on myös viulupelimanneja, jotka ovat itse säveltäneet ja esittäneet omia sävellyksiään, kuten esimerkiksi yksi tunnetuimmista suomalaisista viulupelimanneista ja säveltäjistä, kaustislainen Konsta Jylhä, joka oli 1960-70-luvun suomalaisen kansanmusiikin tunnetuin johtaja ja idoli. Monet hänen sävellyksistään tulivat tunnetuiksi koko kansalle. (Järvelä 1997, 5-6.) Myös maamme lukuisat nykykansanmusiikin säveltäjät ansaitsevat mielestäni tulla tässä yhteydessä mainituksi.

2.6 Nuoteista ja korvakuulolta

Pelimannien soittoa pääsee kuuntelemaan arkistonauhoilta ja modernimmiltakin äänitteiltä, joista soittoa voi opetella korvakuulolta. Kleemola-Välimäen mielestä sekä nuoteista että korvakuulolta opettamista on hyvä käyttää kansanmusiikin opettamisessa. Korvakuulolta opettelu on tärkeää, koska moni kansanmusiikissa kuuluva tärkeä vivahde on vaikea merkitä nuotteihin. (Kleemola-Välimäki 2012.) Kuuntelu onkin mielestäni yksi kansanmusiikin opiskelijan tärkeimmistä opiskelumenetelmistä, koska se on avainasemassa tyylinmukaisen soittotavan oivaltamisessa. Olen Kleemola-Välimäen kanssa samaa mieltä siitä, että molempia opetustapoja tarvitaan. Aminoffin, Pulakan ja Pöhlön (2008, 20) mukaan myös barokkimusiikin soitossa kannattaa kuuntelun, vapauden ja eri vaihtoehtojen merkitystä korostaa. Yksi tekijä, joka kansanmusiikin ja barokkimusiikin opetuskäyttöä lähentää, onkin juuri ”korvalla soittaminen”. (Aminoff, Pulakka & Pöhlö 2008, 20.)

Minulla ei ole läheskään kaikista ammattikorkeakouluopintojen aikana oppimistani kansanmusiikkikappaleista nuotteja. Kappaleet on tällöin opetettu korvakuulolta, pala palalta, fraasi fraasilta. Jotkut nuotinnoksista olen saanut vasta, kun olen ensin oppinut kappaleen ilman nuottia. Jotkut sävelmät ja soittotyylit olen saanut talteen omaa harjoittelua ja myöhempää niihin palaamista varten äänittämällä opettajani soittoa. Tarvittaessa hyödyllinen apuri on ollut hidastusohjelma, jolla äänityksen saa hidastettua sopivan tempoiseksi harjoitteluvaiheessa. Toki osa kappaleista on opetettu suoraan nuoteistakin. Klassisen viulunsoiton tunneilla oma kokemukseni on, että uuteen kappaleeseen tutustuttaessa nuotit ovat useimmiten olleet opetuksen lähtökohtana. Toisaalta opettajani on saattanut aluksi esitellä kappaleen soittamalla sen minulle. Näin olen saanut muodostaa kappaleesta ensin kuulokuvan kuuntelemalla opettajani soittoa ja seuraamalla kappaletta samalla nuoteista. Pikkutyttönä erityisen hieno hetki soitto-tunneilla oli se, kun pääsin sukeltamaan uuden kappaleen tunnelmaan kuuntelemalla sen aluksi opettajan kaunisäänisellä kokoviululla soitettuna.

Japanilaisen viulopedagogin, Shinichi Suzukin (1898-1998), 1950-luvulla kehittämässä erityisesti varhaisiän opetukseen keskittyvässä metodissa keskeistä on juuri korvakuulolta soittaminen. Suzuki oivalsi, että jokainen lapsi oppii oman äidinkieltensä helposti. Niinpä hän rupesi opettamaan pienille lapsille viulunsoittoa sellaisella luonnollisella tavalla, niin kuin he oman äidinkieltensäkin omaksuvat. Methodiin kuuluu vanhempien tärkeä rooli kotiharjoittelun tukena ja kotona kuunnellaan päivittäin äänittei-

tä kappaleista, joita myöhemmin soitetaan. Näin tuleva ohjelmisto tulee tutuksi jo etukäteen. Nuottien sijaan, opetuksen lähtökohtana on siis soiva mielikuva musiikista. Aivan kuten äidinkielenkin kohdalla tapahtuu, nuottien luku aloitetaan vasta myöhemmin. (Suomen Suzuki-yhdistys, 2015.)

2.7 Konsertti- ja esiintymiskulttuuri

Usein kuulee vertailua, että klassisen musiikin konserteissa vallitseva yleisökäyttäytymisen kulttuuri on arvokasta ja hillittyä. Klassinen musiikki mielletään usein musiikiksi, jota esitetään hienoissa konserttisaleissa. Estradilla on tunnettujen kapellimestereiden johtamat suuret sinfoniaorkesterit maailmankuuluine solisteineen. (Burrows 2006, 37.) Konserttiyleisö kuuntelee hiljaa eikä upeille esityksille huudeta suosionosoituksia samoin kuin kevyen musiikin konserteissa. On osattava taputtaa oikeissa kohdissa, ei siis ainakaan moniosaisen teoksen osien välissä, vaan vasta koko teoksen lopussa. Talja (2005) toteaa, että kuten konserttimusiikki-sana kuvastaa, taidemusiikkia esitetään ensisijaisesti konsertissa eli rituaalinomaisessa sosiaalisessa tilanteessa: musiikkia esitetään tietyssä paikassa, konsertissa on aina samanlaisena toistuvat muodot ja tietyt koodit säätelevät yleisön ja esiintyjien käyttäytymistä. (Talja 2005.)

Vastaavasti stereotyyppisissä kansanmusiikin konserteissa tunnelma on rento ja esiintyjät vaikuttavat vapautuneemmilta kuin klassisen musiikin konserteissa. Mielestäni esiintymiskokemus ei ole aina kuitenkaan musiikkityylistä riippuvainen, vaan mm. tilaisuuden luonne ja monet muut ulkomusiikilliset asiat vaikuttavat siihen, onko esiintyminen ja yleisössä oleminen rentoa vai pönöttävämpää.

Koen, että tänä päivänä tällaisia vanhoja stereotypioita rikotaan yhä enemmän. Järjestetään klassisen musiikin konsertteja, joissa tuolien tilalla on patjoja ja tyynyjä, joilla yleisö saa loikoilla mukavasti, ja kamariorkesterin solistina saattaa olla vaikkapa sähkökitaristi. Klassinen musiikki sopii soitettavaksi yhtä hyvin lähipuistoon, omaan olohuoneeseen kuin konserttisaliinkin (Burrows 2006, 37). Klassista musiikkia viedään nykyään myös pubeihin ja klubeihin. Tästä esimerkkinä mainittakoon Helsingin Punavuoreen perustettu Klasariklubi, joka pyrkii tuomaan klassista musiikkia kuultavaksi niille ihmisille, jotka eivät konserttisaleihin yleensä eksy. Klubi tarjoaa klassiselle musiikille erilaisen estradin. Näin myös klassista musiikkia tottuneet kuuntelijat saavat mahdollisuuden kokea musiikin ja konsertti-

tilanteen uudella tavalla. (www.klasariklubi.fi.) Klasariklubin taiteellinen suunnittelija on viulisti Minna Pensola, joka esiintyy niin kamarimuusikkona kuin solistinakin ja on Suomen menestyneimpiin jousikvartetteihin kuuluvan Meta4-jousikvartetin jäsen (www.meta4.fi, 2015).

2.8 Oppia eri tyyleistä

Mielestäni se, miltä soitto näyttää ja kuulostaa, johtuu soittajan taitojen sekä erilaisten yksilöllisten seikkojen, kuten leuka- ja olkatuen ja itse viulun muodosta. Lisäksi siihen vaikuttaa hyvin paljon erilaiset ihanteet, minkälaiseen lopputulokseen musiikin tulkinnassa ja esityksessä pyritään. Se, missä asennossa instrumentista saa halutun äänensävyä ja miten sen saa mahdollisimman luontevasti, on mielestäni lähtökohtana. Mitä tulee viulistin soittoasentoon, ei se eroa suuresti, vaikka soittaisi mitä musiikkityyliä tahansa. Jotain pieniä eroavaisuuksia voi olla. Mielestäni ne ovat verrattavissa tavallaan klassisen laulajan ja kevyen musiikin laulajan lauluasentojen erilaisuuteen. Kansanmusiikkia soittaessa soittajan jalka saattaa polkea musiikin tahdissa toisin kuin klassista musiikkia soittaessa.

Viulistit, jotka kaipaavat soittoonsa, soittoasentoonsa ja esiintymiseensä rentoutta, saattaisivat löytää avun esimerkiksi kansanmusiikin kautta. Kun halutaan oppia vikkellä sormittamista sekä jousen ja sormien samanaikaisuutta, nopeat polkat voivat toimia kuin huomaamatta eräänlaisina etydeinä. Koen, että itselleni polkat ovat olleet tietyssä iässä etydejä hauskeempaa harjoiteltavaa ja erityisesti edellä mainitulla alueella kehittävä. Kansanmusiikin kautta on mielestäni myös luontevaa lähestyä erilaisten kaaritustapojen opettamista, kuten risticsidontaa, mitä esiintyykin kansanmusiikkikappaleissa melko paljon.

Enimmäkseen kansanmusiikkia soittanut viulisti taas voisi hyötyä klassisen musiikin soittamisesta esim. siinä, että tekniset instrumentin hallintataidot menisivät pidemmälle, kun tulisi perehdyttyä useisiin erilaisiin jousi- ja sormitustekniikoihin. Esim. vasemman käden pizzicatoa ei kansanmusiikissa tule juurikaan vastaan, toisin kuin klassisessa musiikissa. Myöskään kovin usein ei kansanmusiikkia soittaessa ole tarvetta nousta viidettä asemaa korkeammalle (Talvitie 2015), joten jos haluaa oppia soittamaan korkeammissakin asemissa, voi motivaatio mm. näiden taitojen harjoitteluun löytyä klassisen musiikin monipuolisesta ohjelmistosta.

3 TUTKIMUS

3.1 Laadullinen tapaustutkimus

Tutkimukseni on laadullinen tapaustutkimus, jossa tapauksena on viulunsoitonopettajat ja viuluoppilaiden huoltajat. Rajasin tapauksen ulkopuolelle itse viuluoppilaat, koska ajattelin, että oppilaissa on paljon niin pieniä soittajia, etteivät he vielä kykene analysoimaan eri musiikkityylejä. Päädyin rajaukseen myös siksi, ettei kyselystä tulisi liian laaja. Uskon myös, että huoltajien mielikuvat vaikuttavat usein melko paljon siihen, mitä lapsi päätyy lopulta harrastamaan, joten minua kiinnosti selvittää, millaisia mielikuvia nimenomaan huoltajilla on. Pohdin mm. sitä, onko huoltajille väliä niinkään sillä, mitä musiikkityyliä lapsen viulutunneilla soitetaan, vai nouseeko tärkeysjärjestyksessä jotkin muut seikat tunneilla soitettavan musiikkigenren edelle.

Lähtökohtana kvalitatiivisessa eli laadullisessa tutkimuksessa on kuvata todellista elämää. Kohdetta pyritään kuvaamaan mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Perinteisessä mielessä ei objektiivisuutta ole mahdollista saavuttaa, mutta tulokseksi voimme saada vain johonkin aikaan ja paikkaan rajoittuvia selityksiä, joilla on tietyt ehdot. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään löytämään ja paljastamaan tosiasioita. Tavoitteena on ymmärtää tutkittavaa kohdetta. Aineistosta ei tehdä päätelmiä yleistettävyyttä ajatellen. (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2004, 152.)

3.2 Kyselylomaketutkimus

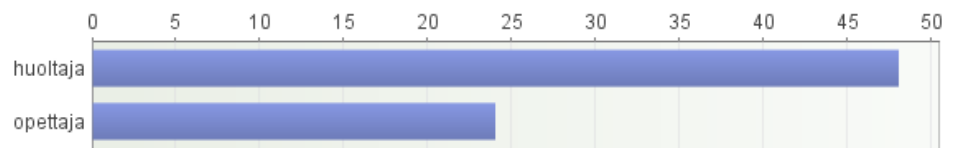
Tutkimuksen tavoitteena oli kartoittaa viulunsoitonopettajien ja viuluoppilaiden huoltajien mielikuvia klassisesta musiikista ja kansanmusiikista. Lisäksi selvitin, miten vastaajat kokevat kansanmusiikin ja klassisen musiikin kysynnän ja tarjonnan omilla kotipaikkakunnillaan. Halusin keskittyä nimenomaan klassiseen musiikkiin ja kansanmusiikkiin, koska olen itse opiskellut niitä molempia ja ajattelin, että olisi kiinnostavaa kuulla, millaisia ajatuksia ne herättävät harrastajakentällä ja opettajien joukossa.

Keräsin aineiston Webropol-pohjaisella sähköisellä kyselylomakkeella marras-joulukuun vaihteessa 2015. Kyselyyn vastasi 24 opettajaa ja 48 huoltajaa eri puolilta Suomea. Kysely lähetettiin Suomen musiikkioppilaitosten liiton kautta musiikkioppilaitoksiin ympäri Suomen. Lisäksi otin yhteyttä lukuisien musiikkiopistojen rehtoreihin, koska ajattelin, että oma aktiivisuus suoraan oppilaitoksiin edesauttaisi vastausten saamista. Pyysin kyselyn yhteydessä opettajia jakamaan kyselyä mahdollisuuksien mukaan myös viuluoppilaiden huoltajille. Päädyin sähköiseen kyselylomakkeeseen, koska se on kätevästi lähetettävissä laajalle ja tulosten koonti on helpompaa. Uskoin myöskin, että kyselyni tavoittaisi enemmän vastaajia sähköisessä muodossa, sillä internetissä tehtävään kyselyyn jokainen voi vastata silloin, kun itselle sopii. Saatekirje ja kysely ovat tämän työn liitteenä (LIITE 1 & LIITE 2).

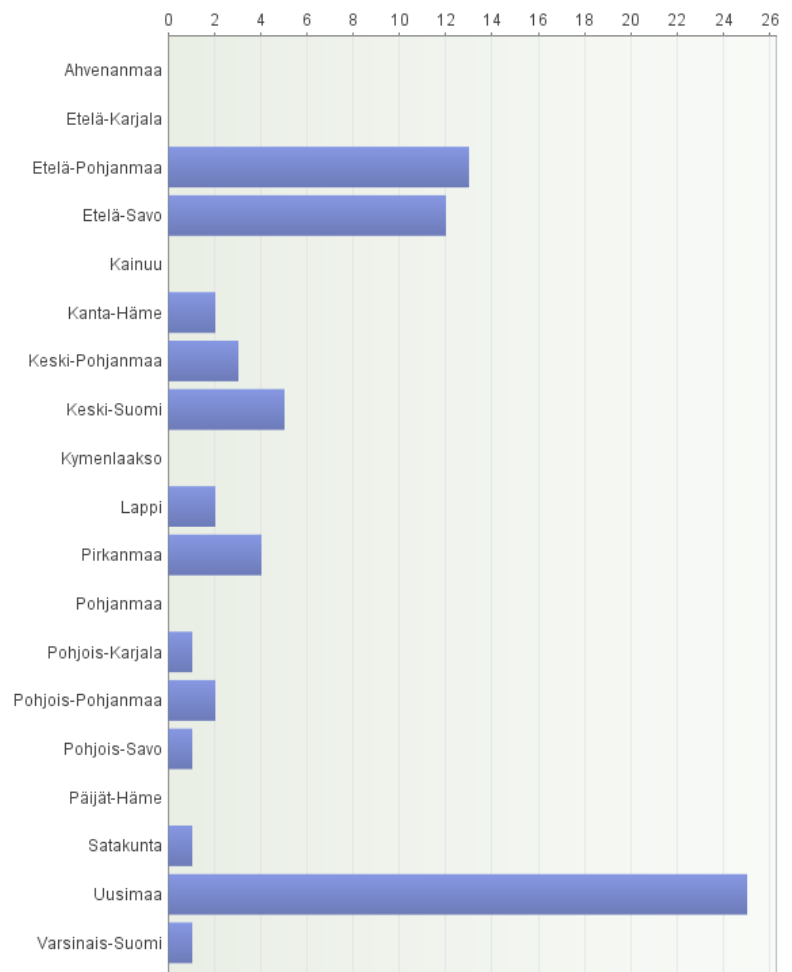
Kyselytutkimuksessa on heikkoutensakin. Joskus kysymykset ymmärretään hiukan eri tavoin, jolloin vastausten vertailukelpoisuus kärsii. Kysely sisälsi avoimia ja monivalintakysymyksiä sekä arviointiasteikkoja. Lisäsin jokaisen arviointiasteikon perään aina avointen vastausten kentän, jotta vastaajalla on mahdollisuus täsmentää vastauksiaan heti monivalinta- tai arviointiasteikkokysymyksiin vastattuaan. Pyrkimykseni oli näin minimoida väärinkäsitykset vastauksia tulkitessa. Lisäksi koko kyselyn lopussa oli mahdollisuus antaa kyselystä palautetta tai kertoa jotain muuta, mitä kyselyssä ei ollut vielä tullut ilmi.

4 TULOKSET

Kyselyyn vastasi kaiken kaikkiaan 72 henkilöä, joista 24 oli viulunsoitonopettajia ja 48 viuluoppilaiden huoltajia (KUVIO 1). Vastauksia tuli 13 eri maakunnasta. Reilusti eniten vastauksia tuli Uudelta- maalta ja seuraavaksi eniten Etelä-Pohjanmaalta ja Etelä-Savosta. Muista maakunnista vastauksia tuli melko tasaisesti (KUVIO 2).

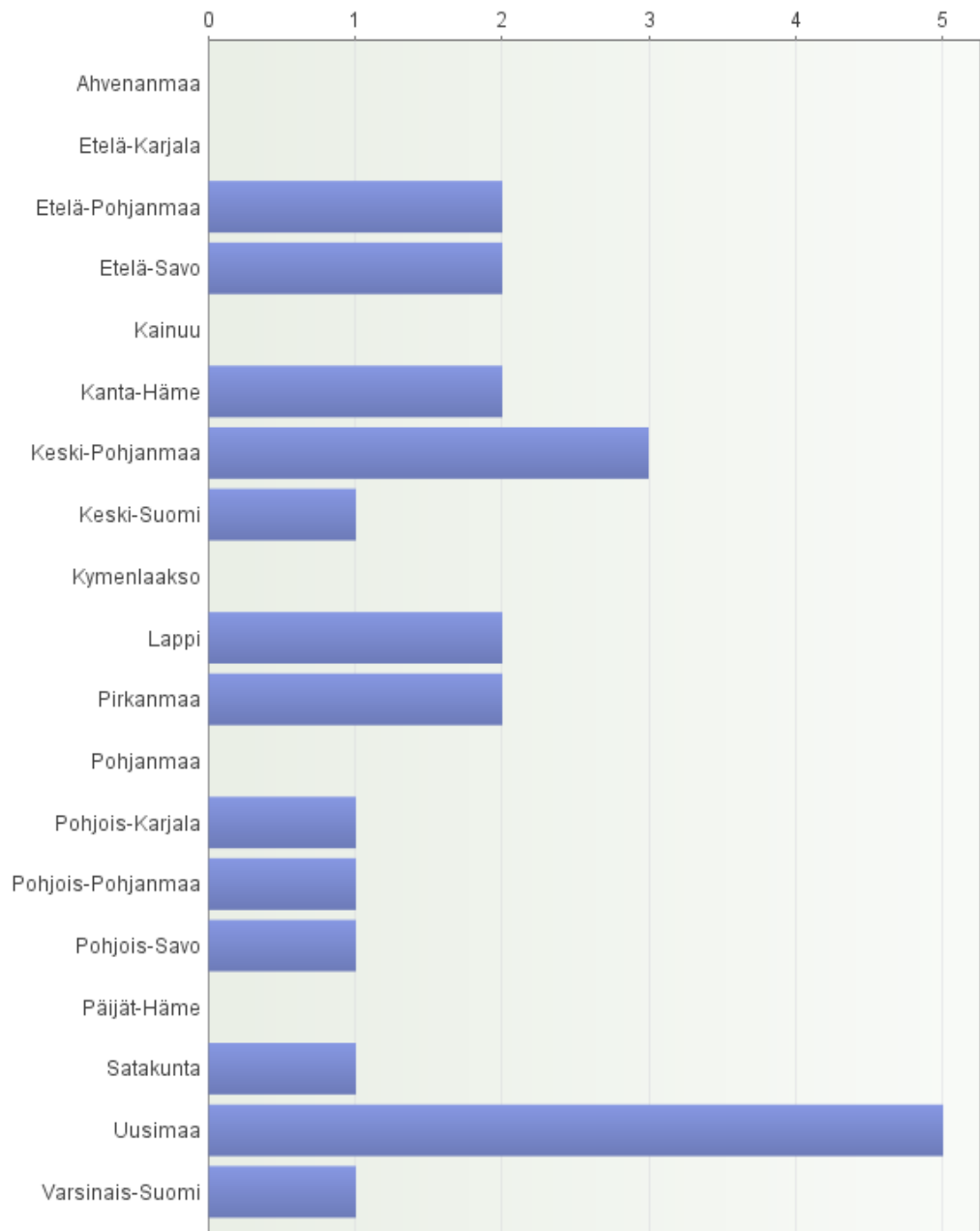
KUVIO 1. Vastaajien lukumäärä

KUVIO 2. Vastaajien lukumäärä maakunnittain

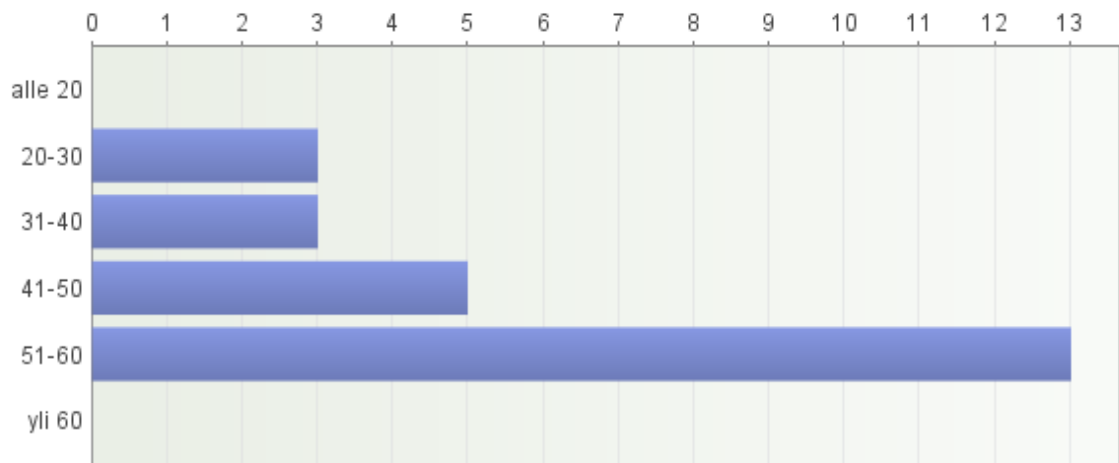
4.1 Viulunsoitonopettajat

Kyselyyn vastanneista opettajista suurin osa oli Uudeltamaalta ja seuraavaksi eniten oli Keski-Pohjanmaalta. Muista maakunnista vastauksia tuli hyvin tasaisesti (KUVIO 3).

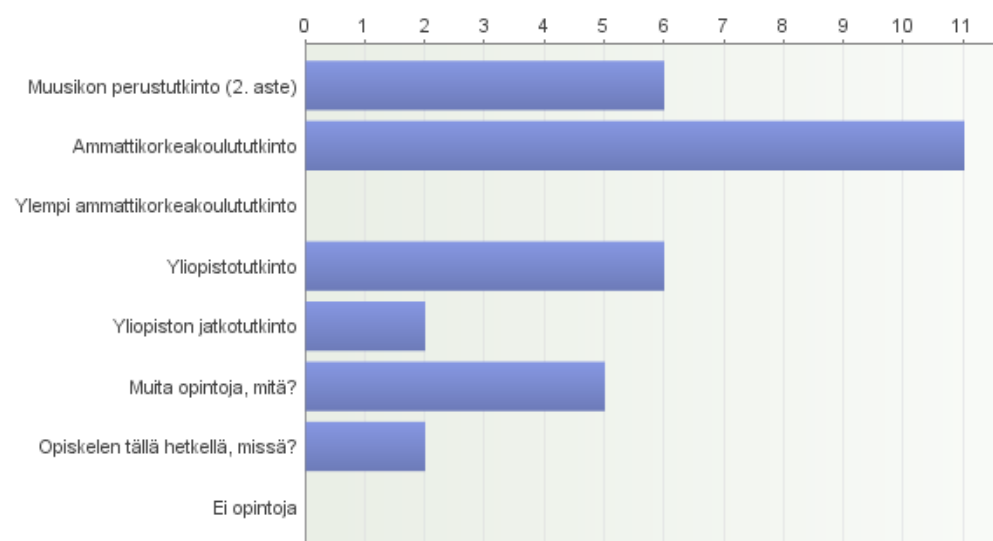
KUVIO 3. Viulunsoitonopettajat maakunnittain

Opettajien ikähaitari oli 20-60 vuotta. Ylivoimaisesti suurin osa kyselyyn vastanneista opettajista oli 51-60-vuotiaita (KUVIO 4).

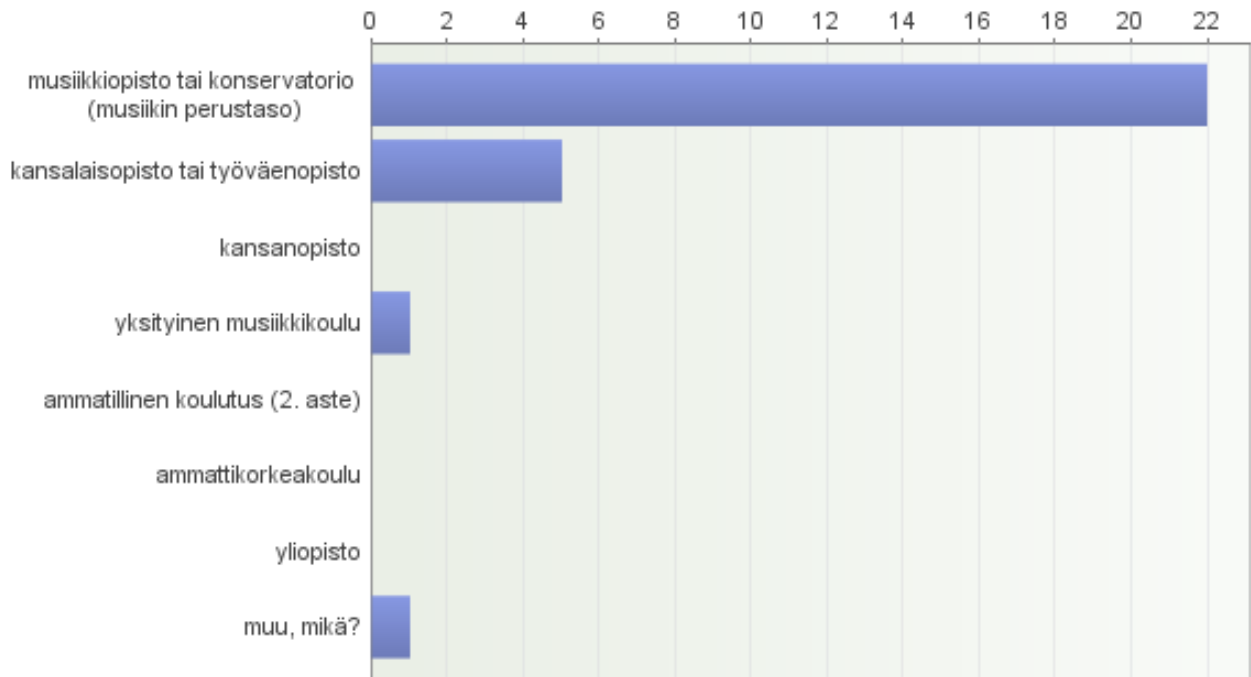
KUVIO 4. Opettajien ikäjakauma

Opettajista suurin osa oli suorittanut ammattikorkeakoulututkinnon, ja seuraavaksi eniten oli yliopistotutkinnon ja muusikon perustutkinnon suorittaneita. Joillakin oli myös muita opintoja, kuten vanhaa konservatorion tutkintoa, jatkotutkintoa opistoasteella, aikuispedagogiikkaa ja yliopistopedagogiikkaa. Kahdella vastanneista oli yliopiston jatkotutkinto. Myös tällä hetkellä opiskelevia oli mukana joukossa (KUVIO 5).

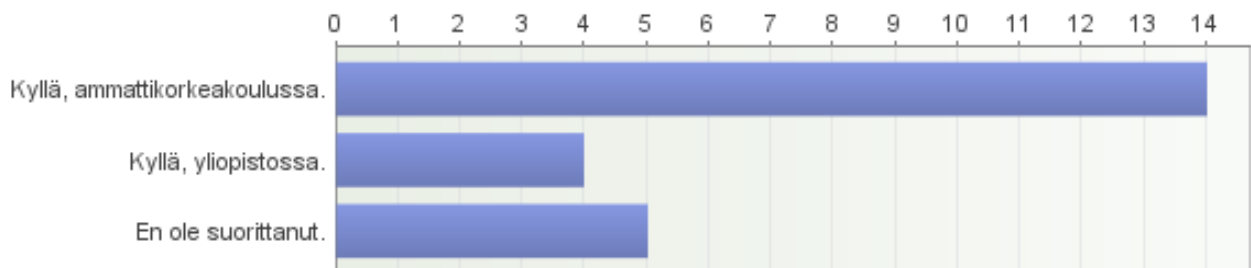
KUVIO 5. Opettajien koulutus

Suurin osa kyselyyn vastanneista viulunsoitonopettajista opettaa musiikkiopistossa tai konservatoriossa. Muutama kertoi opettavansa kansalaisopistossa, työväenopistossa tai yksityisessä musiikkikoulussa. Jollakulla oli myös yksityisoppilaita (KUVIO 6). Tulos selittynee sillä, että kysely lähetettiin lähinnä musiikkiopistoihin ja konservatorioihin ympäri Suomen.

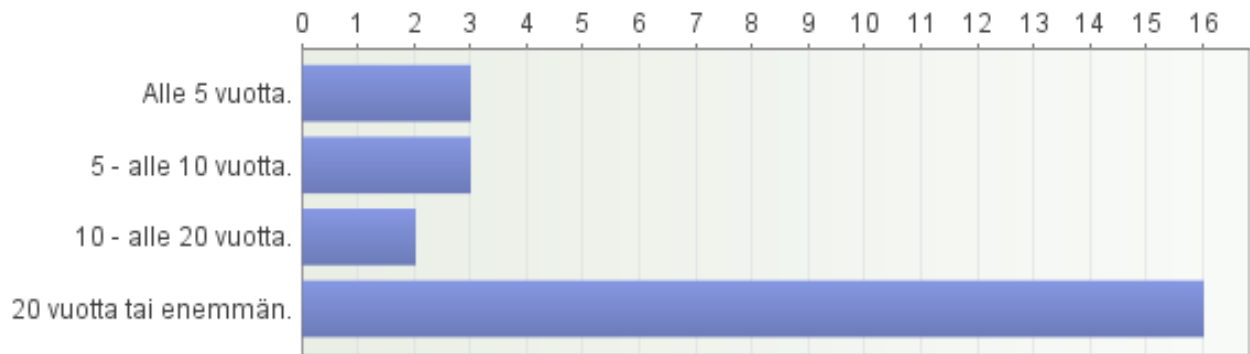
KUVIO 6. Oppilaitokset, joissa opettajat opettavat

Kyselyyn vastanneista opettajista suurin osa oli suorittanut opettajan pedagogiset opinnot (60 op.) ammattikorkeakoulussa. Osa oli suorittanut ne yliopistossa, mutta vastaajajoukossa oli myös opettajia, jotka eivät olleet suorittaneet 60 opintopisteen pedagogisia opintoja lainkaan. (KUVIO 7).

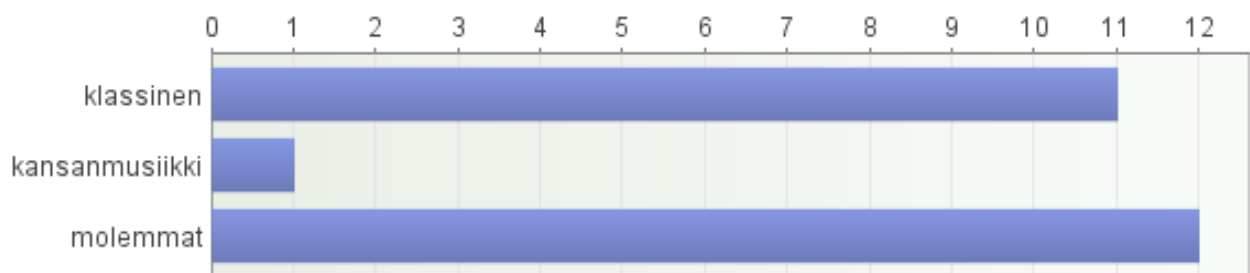
KUVIO 7. Opettajien pedagogiset opinnot

Kyselyyn vastanneista opettajista ylivoimaisesti suurin osa oli opettanut 20 vuotta tai enemmän. Mukana vastanneissa oli myös kaksi 10- alle 20 vuotta opettanutta, kolme 5- alle 10 vuotta opettanutta sekä kolme alle viisi vuotta opettanutta (KUVIO 8).

KUVIO 8. Opettajien opetuskokemus vuosina

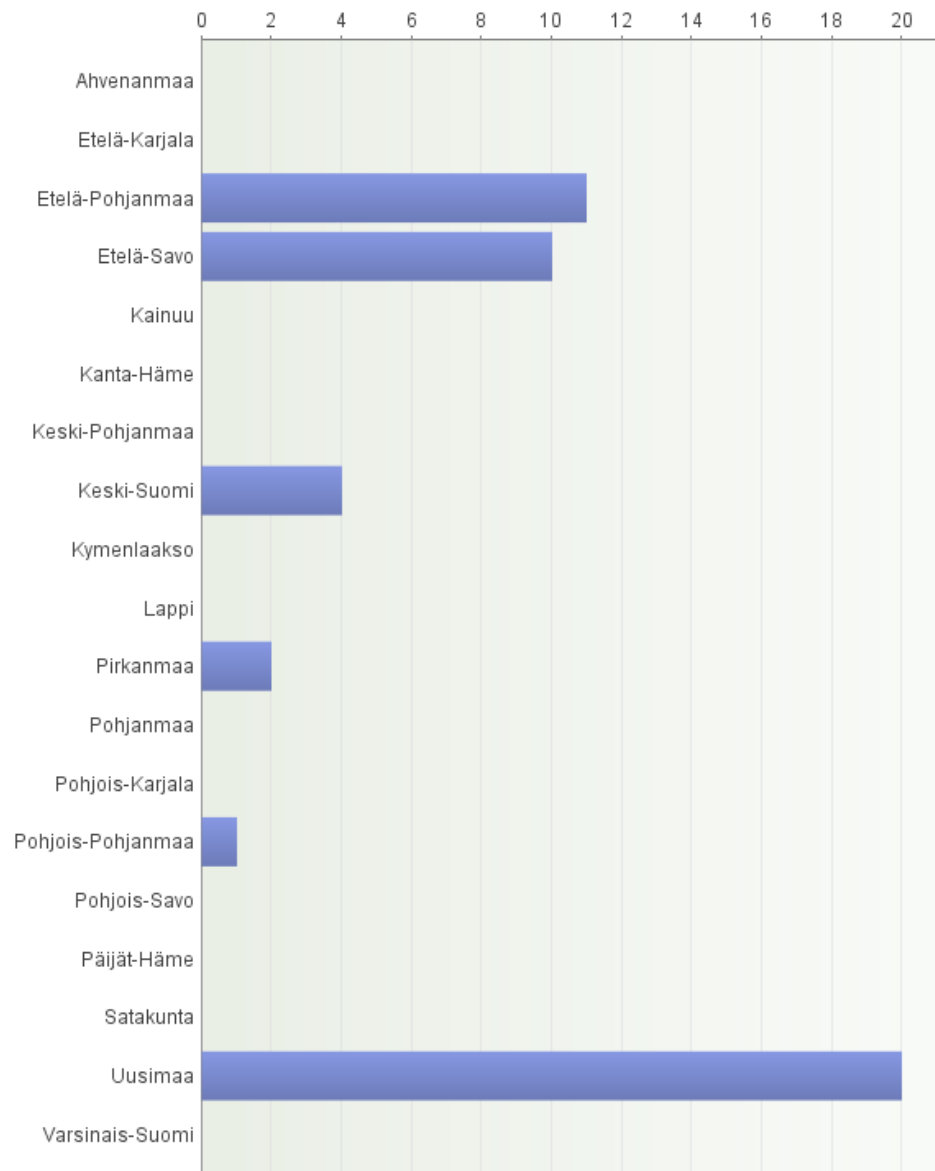
Soittotyyleistä suuri osa mainitsee opettavansa klassista, vähemmistö mainitsee ainoastaan kansanmusiikin. Suurin osa vastasi opettavansa molemmilla tyyleillä (KUVIO 9.) Arvoitukseksi kuitenkin jää, tarkoittivatko kaikki vastanneet nimenomaan kyseisten soittotyylien opettamista vai ainoastaan soitettavaa materiaalia, tunneilla käytävää ohjelmistoa.

KUVIO 9. Opettajien opettamat tyylit

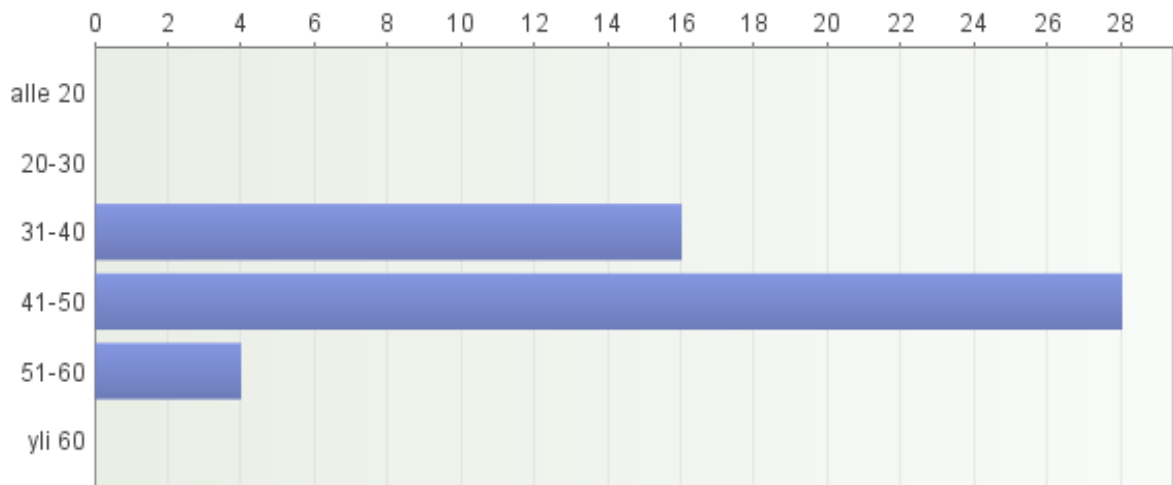
4.2 Viuluoppilaiden huoltajat

Selkeä enemmistö kyselyyn vastanneista huoltajista oli Uudeltamaalta, seuraavaksi eniten vastaajia oli Etelä-Pohjanmaalta ja kolmanneksi eniten Etelä-Savosta (KUVIO 10). Joistakin maakunnista on tullut opettajilta vastauksia, mutta huoltajilta ei.

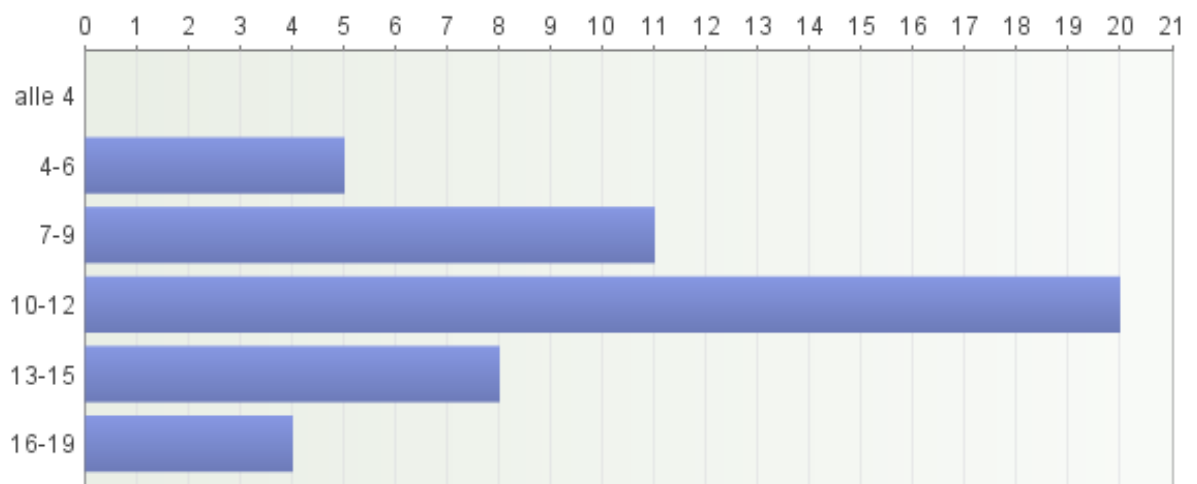
KUVIO 10. Huoltajat maakunnittain

Huoltajien ikähaitari oli 31-60 vuotta. Suurin osa kyselyyn vastanneista huoltajista oli 41-50-vuotiaita (KUVIO 11).

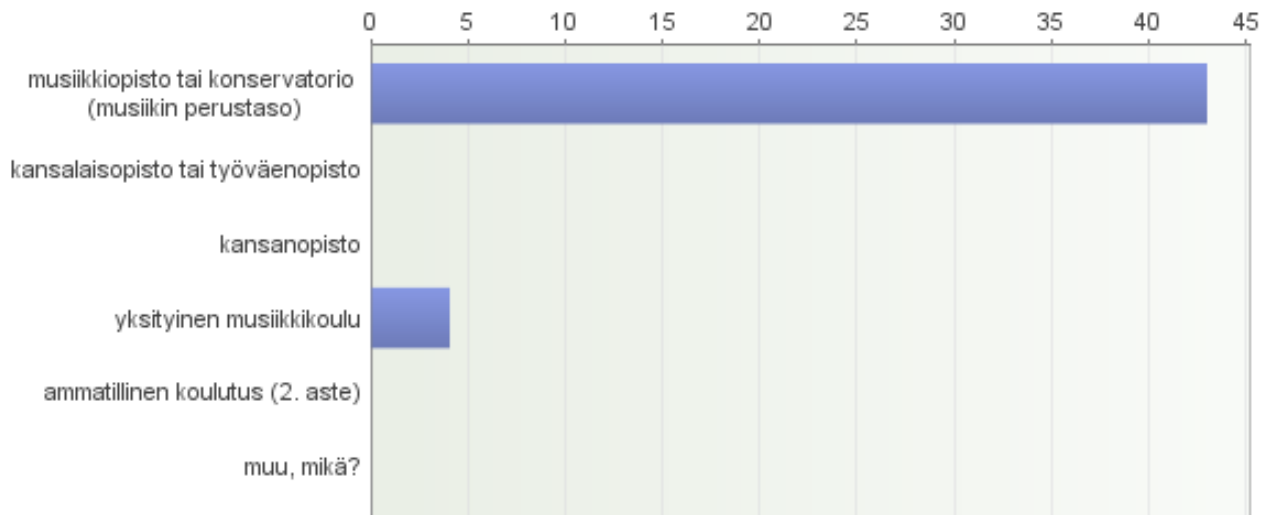
KUVIO 11. Huoltajien ikäjakauma

Viulua soittavien lasten ikähaitari oli aika laaja: nuorimmat viuluviikarit olivat huoltajien mukaan 4-6-vuotiaita ja vanhimmat 16-19-vuotiaita. Suurin osa viuluoppilaista oli huoltajien mukaan 10-12-vuotiaita. Toiseksi eniten oli 7-9-vuotiaita ja kolmanneksi eniten 13-15-vuotiaita (KUVIO 12).

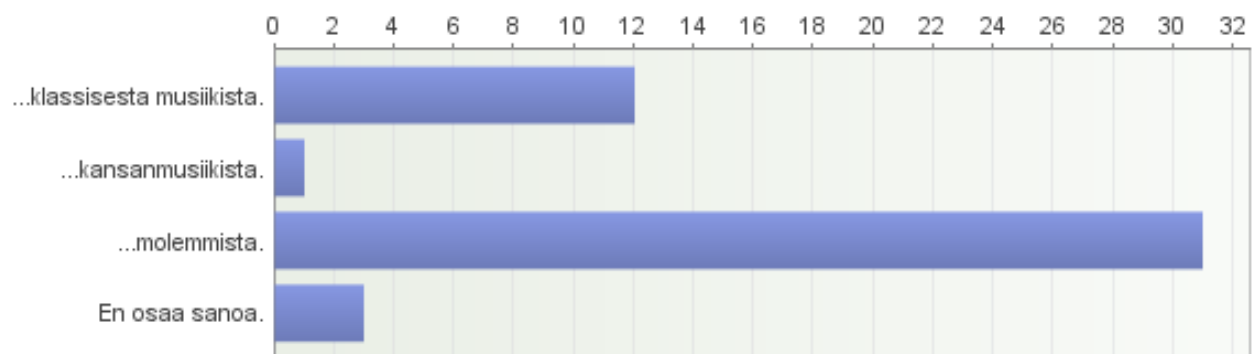
KUVIO 12. Viulua soittavien lasten ikäjakauma

Suurin osa vastaajien lapsista saa viulunsoiton opetusta musiikkiopistossa tai konservatoriossa (musiikin perustasolla) ja muutama yksityisessä musiikkikoulussa (KUVIO 13). Tulos selittyy sillä, että kysely lähetettiin lähinnä musiikkiopistoihin ja konservatorioihin ympäri Suomen.

KUVIO 13. Musiikkioppilaitos, jossa lapsi saa viulunsoiton opetusta

Kysyttäessä huoltajilta, mistä viulunsoiton opetuksen ohjelmisto koostuu, suurin osa huoltajista vastasi, että sekä klassisesta musiikista että kansanmusiikista. Toiseksi eniten vastauksia sai klassinen musiikki ja vähiten kansanmusiikki. Muutama huoltaja ei osannut sanoa (KUVIO 14).

KUVIO 14. Viulunsoiton opetuksen ohjelmisto

4.3 Opettajien mielikuvia kansanmusiikista

Kartoitin opettajien ja huoltajien mielikuvia kansanmusiikista ja klassisesta musiikista esittämällä väitteitä, joihin oli mahdollisuus vastata joko ”samaa mieltä”, ”osittain samaa mieltä”, ”osittain eri mieltä”, ”eri mieltä” tai ”en osaa sanoa”. Väitteet olivat osin tarkoituksellisen provosoivia tai stereotyyppisiä. Kokosin vastaukset taulukoihin, joissa vihreällä pohjalla näkyy väittämän kanssa samaa mieltä olleen enemmistön lukumäärä, punaisella taas väittämän kanssa eri mieltä olleen enemmistön lukumäärä, sekä keltaisella pohjalla vastaukset, joista enemmistö sijoittuu janan keskivaiheille ollen joko osittain samaa mieltä tai osittain eri mieltä. Selkeyden vuoksi käytän taulukoissa opettajien värinä turkoosia ja huoltajien värinä violettiä. Olen paksuntanut ja alleviivannut taulukoissa suurimmat luvut, sekä värittänyt niiden lisäksi luvut, jotka ovat lähellä kunkin kohdan suurinta lukua. Seuraavassa taulukossa (TAULUKKO 1) on koottuna opettajien vastaukset koskien heidän mielikuviaan kansanmusiikista.

TAULUKKO 1. Opettajien mielikuvia kansanmusiikista väittämien perusteella

Millaista kansanmusiikki mielestäsi on? Valitse väittämiin mielestäsi parhaiten sopiva vastausvaihtoehto.						
OPETTAJAT		Samaa mieltä.	Osittain samaa mieltä.	Osittain eri mieltä.	Eri mieltä.	En osaa sanoa.
1.	Trendikästä.	6	<u>12</u>	2	2	2
2.	Kansainvälistä.	<u>13</u>	8	1	2	0
3.	Arvokkaisiin juhllisuuksiin sopivaa.	<u>9</u>	<u>9</u>	3	2	1
4.	Melodian muuntelu (variointi) tyyllille ominaista.	<u>15</u>	7	2	0	0
5.	Tarjoaa elämyksiä.	<u>15</u>	9	0	0	0
6.	Opetetaan nuoteista.	1	<u>14</u>	9	0	0
7.	Elävää ja kehittyvää.	<u>14</u>	7	3	0	0
8.	Katoavaa perinnettä.	1	7	3	<u>12</u>	1
9.	Inspiroivaa.	<u>15</u>	5	3	0	1
10.	Mahdollisuus improvisoida.	<u>17</u>	5	1	0	1
11.	Kankeaa, muotoihin ja rakenteisiin juuttunutta.	1	0	6	<u>16</u>	1

Millaista kansanmusiikki mielestäsi on? Valitse väittämiin mielestäsi parhaiten sopiva vastausvaihtoehto.						
12.	Yleisesti arvostettua.	0	10	11	3	0
13.	Soittaminen on rentoa.	15	9	0	0	0
14.	Soittoharrastus on vaativaa ja kurinalaista.	4	8	3	2	0
15.	”Hilipatihissan-musiikkia”.	2	7	4	11	0
16.	Soittoharrastus on yksin puurtamista.	0	2	8	13	1
17.	Soittoharrastus on yhteisöllistä.	17	5	0	1	1
18.	Soittoharrastuksen kautta opitaan pitkäjänteisyyttä ja päämäärätietoisuutta.	15	5	1	1	2
19.	Opitaan korvakuulolta soittaen.	12	11	1	0	0
20.	Vanhoja ja nuoria soittajia yhdistävää.	17	6	0	1	0
21.	Esiintymiskokemukset opettavat paineensietokykyä ja palautteen vastaanottamista.	14	4	5	0	1
22.	Esiintymiskulttuuri on rento.	16	8	0	0	0

Yhteenvedon voisi todeta, että suurin osa kyselyyn vastanneista opettajista piti kansanmusiikkia kansainvälisenä, elävänä ja kehittyvänä, inspiroivana sekä vanhoja ja nuoria soittajia yhdistävänä. Tyylille ominaisena pidettiin melodian muuntelua. Kansanmusiikkia opitaan korvakuulolta soittaen ja siihen liitettiin improvisoinnin mahdollisuus. Suurin osa heistä piti sekä kansanmusiikin soittamista että sen esiintymiskulttuuria rentona. Kansanmusiikin koettiin tarjoavan elämyksiä, soittoharrastusta pidettiin yhteisöllisenä ja sen koettiin opettavan pitkäjänteisyyttä ja päämäärätietoisuutta. Esiintymiskokemusten koettiin opettavan paineensietokykyä ja palautteen vastaanottamista.

Kyselyyn vastanneista opettajista valtaosa ei pitänyt kansanmusiikkia katoavana perinteenä eikä kankeana, muotoihin ja rakenteisiin juuttuneena tai ”hilipatihissan-musiikkina”. He eivät pitäneet kansanmusiikin soittoharrastusta myöskään yksin puurtamisena.

Väittämät ”kansanmusiikki on trendikästä” ja ”kansanmusiikki on arvokkaisiin juhlallisuuksiin sopivaa” näyttäisivät aiheuttaneen hieman enemmän pohdintaa, mutta enemmistö kyselyyn vastanneista

opettajista on kallistunut kuitenkin janan positiivisemmalle puolelle, mikä tarkoittaa, että he ovat väittämien kanssa samaa tai ainakin osittain samaa mieltä. Eniten mielipiteitä jakoivat väittämät: ”Kansanmusiikkia opetetaan nuoteista”, ”kansanmusiikki on yleisesti arvostettua” ja ”kansanmusiikin soittoharrastus on vaativaa ja kurinalaista”.

Annoin opettajille mahdollisuuden kuvailla myös omin sanoin, millainen mielikuva heillä on kansanmusiikista. Kysymys oli vapaaehtoinen, ja siihen vastasi 12 opettajaa.

Opettaja A: Olen kasvanut sen (kansanmusiikin) vaikutuspiirissä.

Opettaja B: Opistossamme on pariinkin otteeseen vierailut Mauno Järvelä viikonlopputapahtuman merkeissä. Menneinä vuosina soitatin jousiorkesterissa aina yhden periodin kansanmusiikkia.

Opettaja C: Kansanmusiikki on maailmanmusiikkia, joka on saanut vaikutteita usean eri maan musiikista. Ihanaa ja kivaa. Aina löytää jotain uutta. Kansanmusiikki elää ja muuttuu koko ajan, muoti-ilmiöt vaihtelevat. Vanhat kansanlaulut ei ole enää muodissa, niitä ei osaa enää kuin mummit. Konsta Jylhän Vaiennut viulu oli aikoinaan hitti, liekö enää. Uusi sukupolvi on tuonut soittimia lisää ja pientä fuusioitumista iskelmämusiikkiin. Raja on häilyvä..... siispä sanon sitä maailmanmusiikiksi.

Opettaja D: Kansanmusiikki on laaja-alaista musisointia, jossa laatu ei ole niin tärkeä vaan hyvä meininki.

Opettaja E: Opetan viulunsoittoa, joka sisältää monia tyylejä. Kansanmusiikki on yksi niistä - olennainen osa kulttuuriperintöämme ja myös mainio tapa lähestyä asioita joita muussa repertuaarissa ei niin paljon ole. Käyn itse milloin pääsen Perinnearkun tai muissa jameissa, Kaustisella jne - tykkään sekä perinteisestä pelimannimeiningistä että etnofuusiohässäköistä. Itselläni on proggiksia jotka sekoittavat vanhaa- ja kansanmusiikkia.

Opettaja F: Aloitin kansanmusiikin ryhmäopetuksen poistaakseni oppilailta esiintymisjännitystä. Vuosien varrella olen huomannut sen toimivan erinomaisesti. Musiikki imaisi mukanaan ja nykyään käytän kansanmusiikkimateriaalia myös klassisessa opetuksessa mm. jousitusten opettamiseen. Iso osa oppilaistani on valinnut kansanmusiikin soittamisen joko harrastuksena tai ammattina klassisen musiikin.

Opettaja G: Olemme soittaneet kansanmusiikkia lähinnä orkesterissa sekä pienemmissä kokoonpanoissa, jo ennen mus.opistossa ollut näppäri viikonloppua ja erit. sen jälkeen. Mielikuvani on, että kansanmusiikki on jollain tapaa helpompaa soittaa ja lähestyä kuin klassinen. Lapsuudessa minuun iskostettiin ajatus, että kansanmusiikki on jollain tapaa alempiarvoista kuin klassinen!

Opettaja H: *Mukavaa musiikkia, jota käytän opetusmateriaalina muun ohjelmiston ohella. Toimii hyvin yksittäisellä soittajalla tai useamman soittajan yhteissoittomateriaalina.*

Opettaja I: *Kansanmusiikki on käyttökelpoista lisämateriaalina. Se on rytmittäjää kehittävä ja etenkin erilaista musiikkia.*

Opettaja J: *Hyvää yhteissoittomateriaalia ja hyödyllistä teknisesti ja soiton vaativuutta keventävää.*

Opettaja K: *Kansanmusiikin ammattikoulutuksen saaneena melkoisen laaja ja monipuolinen osaaminen. Mielikuva kansanmusiikista erityisine pedagogisine piirteineen on hyvin positiivinen.*

Opettaja L: *Korostetussa asemassa luova muusikkous, yksilöllisyys, "oman äänen löytäminen", yhteismusisointi ja vertaisoppiminen.*

4.4 Huoltajien mielikuvia kansanmusiikista

Seuraavassa taulukossa (TAULUKKO 2) on koottuna huoltajien vastaukset koskien heidän mielikuviaan kansanmusiikista. Taulukon värien selitykset löytyvät sivulta 23.

TAULUKKO 2. Huoltajien mielikuvia kansanmusiikista väittämien perusteella

Millaista kansanmusiikki mielestäsi on? Valitse väittämiin mielestäsi parhaiten sopiva vastausvaihtoehto.						
HUOLTAJAT		Samaa mieltä.	Osittain samaa mieltä.	Osittain eri mieltä.	Eri mieltä.	En osaa sanoa.
1.	Trendikästä.	12	<u>22</u>	7	7	0
2.	Kansainvälistä.	<u>20</u>	17	4	6	1
3.	Arvokkaiisiin juhlallisuuksiin sopivaa.	<u>17</u>	15	12	3	1
4.	Melodian muuntelu (variointi) tyylille ominaista.	<u>24</u>	12	6	2	4
5.	Tarjoaa elämyksiä.	<u>37</u>	5	6	0	0
6.	Opetetaan nuoteista.	7	<u>22</u>	12	5	2
7.	Elävää ja kehittyvää.	<u>31</u>	10	5	2	0
8.	Katoavaa perinnettä.	2	15	11	<u>20</u>	0
9.	Inspiroivaa.	<u>29</u>	14	4	1	0

Millaista kansanmusiikki mielestäsi on? Valitse väittämiin mielestäsi parhaiten sopiva vastausvaihtoehto.						
10.	Mahdollisuus improvisoida.	39	5	2	0	2
11.	Kankeaa, muotoihin ja rakenteisiin juuttunutta.	1	3	11	31	2
12.	Yleisesti arvostettua.	6	18	18	5	1
13.	Soittaminen on rentoa.	31	17	0	0	0
14.	Soittoharrastus on vaativaa ja kurinalaista.	6	16	17	6	3
15.	”Hilipatihippanmusiikkia”.	8	14	12	12	2
16.	Soittoharrastus on yksin puurtamista.	0	4	13	30	1
17.	Soittoharrastus on yhteisöllistä.	37	10	0	1	0
18.	Soittoharrastuksen kautta opitaan pitkäjänteisyyttä ja päämäärätietoisuutta.	37	5	4	1	1
19.	Opitaan korvakuulolta soittaen.	19	21	2	4	2
20.	Vanhoja ja nuoria soittajia yhdistävää.	37	10	1	0	0
21.	Esiintymiskokemukset opettavat paineensietokykyä ja palautteen vastaanottamista.	34	7	3	2	2
22.	Esiintymiskulttuuri on rento.	29	17	1	1	0

Yhteenvedon voisi todeta, että valtaosa kyselyyn vastanneista huoltajista oli sitä mieltä, että kansanmusiikki tarjoaa elämyksiä, on elävää ja kehittyvää sekä inspiroivaa. Heidän mielestään kansanmusiikin soittamisessa on mahdollisuus improvisoida, soittaminen on rentoa, soittoharrastus on yhteisöllistä ja sen kautta opitaan pitkäjänteisyyttä ja päämäärätietoisuutta. Kansanmusiikki on vanhoja ja nuoria soittajia yhdistävää. Esiintymiskulttuuria pidettiin rentona ja esiintymiskokemusten koettiin opettavan paineensietokykyä ja palautteen vastaanottamista.

Valtaosa kyselyyn vastanneista huoltajista ei pitänyt kansanmusiikkia kankeana, muotoihin ja rakenteisiin juuttuneena. Suurin osa heistä ei myöskään kokenut kansanmusiikin soittoharrastusta yksin puurtamisena.

Seuraavat väittämät aiheuttivat vastaajissa hieman enemmän pohdintaa: ”Kansanmusiikki on trendikästä”, ”kansanmusiikki on kansainvälistä”, ”kansanmusiikki on arvokkaisiin juhllisuuksiin sopivaa”, ”melodian muuntelu (variointi) on tyyllille ominaista” ja ”kansanmusiikkia opitaan korva-

kuulolta soittaen”. Suurin osa huoltajien vastauksista näyttäisi kuitenkin kallistuvan näiden kysymysten kohdalla janan positiivisemmalle puolelle. Myös väittämät ”kansanmusiikkia opetetaan nuoteista”, kansanmusiikki on katoavaa perinnettä”, ”kansanmusiikki on yleisesti arvostettua”, ”kansanmusiikin soittoharrastus on vaativaa ja kurinalaista”, ”kansanmusiikki on ’hilipatihissan-musiikkia’ ” jakoivat mielipiteitä. Huomattavaa on, että väitteen ”kansanmusiikki on katoavaa perinnettä” kohdalla vastausten painopiste kallistuu kuitenkin enemmän janan negatiiviselle puolelle, mikä tarkoittaa, että valtaosa huoltajista ei pidä kansanmusiikkia katoavana perinteenä. Samoin väitteen ”kansanmusiikki on ’hilipatihissan-musiikkia’ ” kohdalla vastausten painopiste näyttäisi kallistuvan janan negatiiviselle puolelle, mikä tarkoittaa, että valtaosa huoltajista ei pidä kansanmusiikkia ”hilipatihissan-musiikkina”.

Annoin huoltajille mahdollisuuden kuvailla myös omin sanoin, millainen mielikuva heillä on kansanmusiikista. Kysymys oli vapaaehtoinen, ja siihen vastasi 28 huoltajaa.

Huoltaja 1: *Kansanmusiikki on iloista ja hauskaa, pääasia että on rento meininki ja soittajat ja kuulijat nauttii! Tehty soitettavaksi, laulettavaksi ja tanssittavaksi, ei niinkään pilkulleen noudatettavaksi.*

Huoltaja 2: *Kansanmusiikki on iloista musiikkia, jota lapseni soittaa mielellään.*

Huoltaja 3: *Kansanmusiikki on iloista ja reipasta. Nautitaan ja lapsi nauttii myös. Olenainen osa soiton opiskelua.*

Huoltaja 4: *Mielikuva kansanmusiikista: positiivinen.*

Huoltaja 5: *Mielikuva kansanmusiikista on positiivinen. Kansanmusiikki eri muodoissaan kuuluu perheemme arkeen. Olemme perheyhtyeenäkin osallistuneet kansanmusiikkitahtumiin, kuten Kaustinen / Haapavesi / Rääkkylä.*

Huoltaja 6: *Kansanmusiikki on tonaalista musiikkia, jossa improvisaatiolla on keskeinen asema ja rytmiikka on selkeää.*

Huoltaja 7: *Kansanmusiikki on suomalaiseseen kulttuuriin ja perinteeseen kuuluvat laulut.*

Huoltaja 8: *Kansanmusiikki on usein yksinkertaisempaa, klassista musiikkia hieman kevyempää. Musiikin kuvio toistuu, rytmikkäämpää, tietynlainen poljento musiikissa. Klassista musiikkia hieman suppeampi kokonaisuus.*

Huoltaja 9: *Kansanmusiikki on suomalaisia kansansävelmiä; ainakin pienten lasten soittamista lauluista iso osa löytyy esim. koulun laulukirjasta ja on aika ikivihreitä kun jo lasten mummotkin on samoja lauluja koulussaan laulaneet.*

Huoltaja 10: *Kansanmusiikki on rytmikästä, vauhdikasta, iloista menoa.*

Huoltaja 11: *Kansanmusiikki on kepeämpää musiikkia kuin klassinen. Mutta käsittääkseni ei helpompaa soitettavaa.*

Huoltaja 12: *Kansanmusiikki on iloista ja rempseää, paljon yhdessä soittamista.*

Huoltaja 13: *Kansanmusiikki on iloista, mukaansatempaavaa, monipuolista, siihen helppo osallistua laulaen tai soittaen. Se on tärkeää kulttuuriperinnettä.*

Huoltaja 14: *Minun mielikuvani kansanmusiikista on perinteisen materiaalin sovittamista tämän päivän kuulijoille. Nykyään tehdään hyvin paljon hienoja, genererajoja ylittäviä ja persoonallisia toteutuksia, joiden pohjalla käytetään vaikutteita eri musiikillisista kulttuureista. Kansanmusiikki-termiin liittyy yhä edelleen mielikuva kansallispuvuista ja tuohivirsuista. Kaupunkiympäristössä ja Sibelius-Akatemian kansanmusiikin koulutuksessa syntyneiden projektien, tapahtumien ja ylipäättään työn kautta mielikuvat saattavat olla muutoksessa. Kansanmusiikkipiirit ovat vielä pienet, kuten jazzissakin. Työskentelen itse ns. nykykansanmusiikoiden parissa tuottajana. Lapseni ovat osallistuneet useita kertoja mm. Näppärikurssille. Toteutimme sellaisen myös Musiikkiopistossa, jossa lapseni opiskelee.*

Huoltaja 15: *Kansanmusiikki on mukavaa, tätä saisi olla enemmän!*

Huoltaja 16: *Kansanmusiikki on tahdikasta, monille tuttua.*

Huoltaja 17: *Mielikuva kansanmusiikista: Aika vähän opiskellut tätä (kävin taidelukion).*

Huoltaja 18: *Kaustisen kansanmusiikkijuhlat on tuttu..kansanmusiikissa monia eri tyylejä. Se voi olla vaikka etniseen tyyliin perustuvaa. Suomalaisessakin usein tanssi tai tanhu mukana.*

Huoltaja 19: *Kansanmusiikki on iloista ja reipasta musiikkia. Viulumusiikkia. Kansallispuvut. Kaustisen kansanmusiikkijuhlat. Kansantanhut ja viulumusiikki.*

Huoltaja 20: *Mukavaa, mukaansatempaava, kansan syviä tunteja kuvaavaa, sekä helposti mieleenpainuvia kappaleita että monimutkaisia sävelkulkuja omaavia.*

Huoltaja 21: *Mielikuva kansanmusiikista: Pelimannimusiikki.*

Huoltaja 22: *Kansanmusiikki on reipasta, joskus herkkää ja kaunista. Ei ole mielimusiikkia.*

Huoltaja 23: *Kansanmusiikki on monipuolista, ryhmätoimintaa, reipasmeininkistä.*

Huoltaja 24: *Kansanmusiikki on helposti lähestyttävää, yhteisöllistä.*

Huoltaja 25: *Tykkään sekä kansanmusiikista että klassisesta musiikista.*

Huoltaja 26: *Kansanmusiikki voi olla tyyliltään perinteistä, jolloin kappaleet ovat usein lyhyehköjä, joihin usein liittyy iskevä kertosaieistö ja tarina (luontokuvausta ja elämäntarinoita). Modernissa tyylissä kansanmusiikki yhdistää elementtejä muista musiikinlajeista.*

Huoltaja 27: *Kansanmusiikki on reipasta meininkiä.*

Huoltaja 28: *Kansanmusiikki sopii viululla soitettavaksi ja on mukaansa tempaavaa. Kiva kun perinteiset kansanlaulut säilyvät polvesta polveen.*

4.5 Opettajien mielikuvia klassisesta musiikista

Seuraavassa taulukossa (TAULUKKO 3) on koottuna opettajien vastaukset koskien heidän mielikuvi-
aan klassisesta musiikista. Taulukon värien selitykset löytyvät sivulta 23.

TAULUKKO 3. Opettajien mielikuvia klassisesta musiikista väittämien perusteella

Millaista klassinen musiikki mielestäsi on? Valitse väittämiin mielestäsi parhaiten sopiva vastausvaihtoehto.						
OPETTAJAT		Samaa mieltä.	Osittain samaa mieltä.	Osittain eri mieltä.	Eri mieltä.	En osaa sanoa.
1.	Trendikästä.	4	8	10	2	4
2.	Kansainvälistä.	23	1	0	0	0
3.	Arvokkasiin juhlallisuuksiin sopivaa.	24	0	0	0	0
4.	Melodian muuntelu (variointi) tyylille ominaista.	2	7	8	7	0
5.	Tarjoaa elämyksiä.	20	2	2	0	0
6.	Opetetaan nuoteista.	17	4	3	0	0
7.	Elävää ja kehittyvää.	10	11	2	1	0
8.	Katoavaa perinnettä.	2	5	2	15	0
9.	Inspiroivaa.	19	4	1	0	0
10.	Mahdollisuus improvisoida.	3	8	7	6	0

Millaista klassinen musiikki mielestäsi on? Valitse väittämiin mielestäsi parhaiten sopiva vastausvaihtoehto.						
11.	Kankeaa, muotoihin ja rakenteisiin juuttunutta.	3	5	7	9	0
12.	Yleisesti arvostettua.	15	6	2	1	0
13.	Soittaminen on rentoa.	1	14	8	1	0
14.	Soittoharrastus on vaativaa ja kurinalaista.	16	7	1	0	0
15.	”Hilipatihissan-musiikkia”.	0	1	2	20	1
16.	Soittoharrastus on yksin puurtamista.	1	9	6	8	0
17.	Soittoharrastus on yhteisöllistä.	11	10	2	1	0
18.	Soittoharrastuksen kautta opitaan pitkäjänteisyyttä ja päämäärätietoisuutta.	23	1	0	0	0
19.	Opitaan korvakuulolta soittaen.	3	7	7	7	0
20.	Vanhoja ja nuoria soittajia yhdistävää.	10	8	5	1	0
21.	Esiintymiskokemukset opettavat paineensietokykyä ja palautteen vastaanottamista.	21	2	1	0	0
22.	Esiintymiskulttuuri on rento.	1	6	12	5	0

Valtaosa kyselyyn vastanneista opettajista piti klassista musiikkia kansainvälisenä, arvokkaiisiin juhla-lisuuksiin sopivana, elämyksiä tarjoavana, yleisesti arvostettuna ja inspiroivana. Suurin osa heistä oli myös sitä mieltä, että klassista musiikkia opetetaan nuoteista, klassisen musiikin soittoharrastus on vaativaa ja kurinalaista ja sen kautta opitaan pitkäjänteisyyttä ja päämäärätietoisuutta. Esiintymisko-kemuksien koettiin opettavan paineensietokykyä ja palautteen vastaanottamista. Valtaosa kyselyyn vastanneista opettajista ei pitänyt klassista musiikkia katoavana perinteenä eikä ”hilipatihissan-musiikkina”.

Väittämät ”klassinen musiikki on elävää ja kehittyvää”, ”klassisen musiikin soittaminen on rentoa”, ”klassisen musiikin soittoharrastus on yhteisöllistä” sekä ”klassinen musiikki on vanhoja ja nuoria soittajia yhdistävää” aiheuttivat vastaajissa hieman enemmän pohdintaa. Suurin osa vastauksista näyt-täisi kuitenkin kallistuvan janan positiivisemmalle puolelle.

Myös väittämät ”melodian muuntelu (variointi) tyylille ominaista”, ”klassinen musiikki on kankeaa, muotoihin ja rakenteisiin juuttunutta”, ”klassisen musiikin soittoharrastus on yksin puurtamista”,

”klassista musiikkia opitaan korvakuulolta soittaen” sekä ”klassisen musiikin esiintymiskulttuuri on rento” aiheuttivat hajontaa, mutta tässä kohtaa valtaosa vastanneista näyttäisi kuitenkin kallistuneen janan negatiiviselle puolelle. Eniten mielipiteitä jakoivat väittämät: ”Klassinen musiikki on trendikästä” ja ”klassisessa musiikissa on mahdollisuus improvisoida”.

Annoin opettajille mahdollisuuden kuvailla myös omin sanoin, millainen mielikuva heillä on klassisesta musiikista. Kysymys oli vapaaehtoinen, ja siihen vastasi 12 opettajaa.

Opettaja A: *Ihanaa.*

Opettaja B: *Periaatteessa pedagogiikkani pohjautuu klassiseen musiikkiin, mutta nykyisen internetin kautta olen löytänyt ohjelmistooni paljon myös uutta ulkomaista materiaalia. Se vastaa paremmin tämän päivän nuorten mieltymyksiä.*

Opettaja C: *Jos tänne tulis avaruusolioita niille pitäis soittaa Mozartia tai Bachia. Se kertoo parhaiten ihmiskunnan saavutuksista.*

Opettaja D: *Klassinen musiikki on musiikkia, jossa vuosisataiset perinteet nivoutuvat yhteen vallitseviin taidesuuntauksiin.*

Opettaja E: *Länsimainen taidemusiikki, aika laaja käsite...mielikuvia on yhtä laajalta kuin koko elämä. Työ ja työn sisältö eli laajasti tämä klassinen musiikki on intohimo, ei kait sitä tällä alalla muuten olisi.*

Opettaja F: *Aloitin kansanmusiikin ryhmäopetuksen poistaakseni oppilailta esiintymisjännitystä. Vuosien varrella olen huomannut sen toimivan erinomaisesti. Musiikki imaisi mukanaan ja nykyään käytän kansanmusiikkimateriaalia myös klassisessa opetuksessa mm. jousitusten opettamiseen. Iso osa oppilaistani on valinnut kansanmusiikin soittamisen joko harrastuksena tai ammattina klassisen musiikin. Perusasiat on hyvä opettaa klassisen musiikin kautta. Myös mahdollisimman laaja tyylien ja eri musiikinlajien tuntemus hyödyttää oppilasta.*

Opettaja G: *Klassinen on haastavaa, vaikeakin, vain pienen populaation musiikkia, valitettavasti.*

Opettaja H: *(Klassinen musiikki on) opetuksessa käytettävää perussoittomateriaalia.*

Opettaja I: *Klassinen musiikki on sivistävä kokemus lapsille musiikkiin, jota he eivät muutoin olisi koskaan kuunnelleet ennakoasenteesta johtuen. Omakohtainen soittaminen avaa klassisen musiikin portteja.*

Opettaja J: *Klassinen musiikki on kaunista ja tasapainottavaa.*

Opettaja K: *Sibelius-Akatemian B-tutkinnon suorittaneena hyvin laaja koulutus ja näkemys myös klassisen musiikin saralla. Mielikuvani itse musiikin lajista on hyvin monipuolinen ja rikas.*

Opettaja L: *Korostetussa asemassa järjestelmällisyys, tekniikkaharjoittelu, selkeät ihanteet ja opettajan auktoriteetti.*

4.6 Huoltajien mielikuvia klassisesta musiikista

Seuraavassa taulukossa (TAULUKKO 4) on koottuna huoltajien vastaukset koskien heidän mielikuviin klassisesta musiikista. Taulukon värien selitykset löytyvät sivulta 23.

TAULUKKO 4. Huoltajien mielikuvia klassisesta musiikista väittämien perusteella

Millaista klassinen musiikki mielestäsi on? Valitse väittämiin mielestäsi parhaiten sopiva vastausvaihtoehto.						
HUOLTAJAT		Samaa mieltä.	Osittain samaa mieltä.	Osittain eri mieltä.	Eri mieltä.	En osaa sanoa.
1.	Trendikästä.	8	21	11	6	2
2.	Kansainvälistä.	43	5	0	0	0
3.	Arvokkaihin juhlallisuuksiin sopivaa.	45	3	0	0	0
4.	Melodian muuntelu (variointi) tyylille ominaista.	9	16	9	8	6
5.	Tarjoaa elämyksiä.	42	5	1	0	0
6.	Opetetaan nuoteista.	41	7	0	0	0
7.	Elävää ja kehittyvää.	15	16	13	4	0
8.	Katoavaa perinnettä.	1	2	9	34	2
9.	Inspiroivaa.	27	15	4	1	1
10.	Mahdollisuus improvisoida.	4	15	16	11	2
11.	Kankeaa, muotoihin ja rakenteisiin juuttunutta.	4	17	10	13	4
12.	Yleisesti arvostettua.	35	9	4	0	0
13.	Soittaminen on rentoa.	2	17	23	6	0
14.	Soittoharrastus on vaativaa ja kurinalaista.	26	17	3	2	0
15.	”Hilipatihissan-musiikkia”.	0	2	3	39	4
16.	Soittoharrastus on yksin puurtamista.	3	10	15	19	1

Millaista klassinen musiikki mielestäsi on? Valitse väittämiin mielestäsi parhaiten sopiva vastausvaihtoehto.						
17.	Soittoharrastus on yhteisöllistä.	18	24	6	0	0
18.	Soittoharrastuksen kautta opitaan pitkäjänteisyyttä ja päämäärätietoisuutta.	44	4	0	0	0
19.	Opitaan korvakuulolta soittaen.	3	13	13	15	4
20.	Vanhoja ja nuoria soittajia yhdistävää.	21	21	6	0	0
21.	Esiintymiskokemukset opettavat paineensietokykyä ja palautteen vastaanottamista.	37	9	1	1	0
22.	Esiintymiskulttuuri on rento.	4	18	18	8	0

Valtaosa kyselyyn vastanneista huoltajista piti klassista musiikkia kansainvälisenä, arvokkaihin juhla-lisuuksiin sopivana, elämyksiä tarjoavana, inspiroivana ja yleisesti arvostettuna. Suurin osa huoltajista oli myös sitä mieltä, että klassista musiikkia opetetaan nuoteista. Soittoharrastus koettiin vaativaksi ja kurinalaiseksi, yhteisölliseksi sekä vanhoja ja nuoria soittajia yhdistäväksi. Soittoharrastuksen kautta opitaan pitkäjänteisyyttä ja päämäärätietoisuutta ja esiintymiskokemusten koettiin opettavan paineensietokykyä ja palautteen vastaanottamista.

Huoltajista suurin osa ei pitänyt klassista musiikkia katoavana perinteenä eikä ”hilipatihissan-musiikkina”. Klassisen musiikin soittoharrastusta ei pidetty myöskään yksin puurtamisena, eikä sitä heidän mielestään opita korvakuulolta soittaen.

Väittämä ”klassinen musiikki on elävää ja kehittyvää” aiheutti kyselyyn vastanneissa huoltajissa hie-man enemmän pohdintaa, mutta vastausten painopiste näyttäisi kallistuvan kuitenkin janan positiivisel-le puolelle. Väittämät ”klassinen musiikki on trendikästä”, ”melodian muuntelu (variointi) on tyyllille ominaista”, ”klassisessa musiikissa on mahdollisuus improvisoida”, ”klassinen musiikki on kankeaa, muotoihin ja rakenteisiin juuttunutta”, ”klassisen musiikin soittaminen on rentoa” ja ”klassisen musiikin esiintymiskulttuuri on rento” aiheuttivat eniten hajontaa.

Annoin huoltajille mahdollisuuden kuvailla myös omin sanoin, millainen mielikuva heillä on klassisesta musiikista. Kysymys oli vapaaehtoinen, ja siihen vastasi 28 huoltajaa.

Huoltaja 1: *Klassinen musiikki on tarkkaa, pyrkii täydellisyyteen.*

Huoltaja 2: *Osaan näistä kappaleista lapseni ei oikein saa otetta eli ei koe kappaleita kiinnostavina.*

Huoltaja 3: *Klassinen musiikki on kaunista. Nautitaan ja lapsi nauttii myös. Olennainen osa soiton opiskelua.*

Huoltaja 4: *Mielikuva klassisesta musiikista on positiivinen.*

Huoltaja 5: *Mielikuva klassisesta musiikista on OK. Yleissivistyksen kannalta erittäin tärkeää hallita / ymmärtää = soittaa myös klassista musiikkia.*

Huoltaja 6: *Klassisessa musiikissa teoksen rakenteella on keskeinen merkitys. Pyrkimys ilmaista tunnetiloja laajasti edellyttää usein virtuoottista soittimen hallintaa.*

Huoltaja 7: *Klassinen musiikki on monipuolista ja rikasta. Erittäin hyvä, että se on musiikkiopinnoissa vielä niin paljon esillä.*

Huoltaja 8: *Klassinen musiikki on monipuolista ja monen tyylistä musiikkia. Sekä rauhallista että "menevää". Paljon erilaisia tyyliuuntia.*

Huoltaja 9: *Klassinen musiikki tuo mieleen säveltäjät Bethoven, Sibelius, Bach, Vivaldi... Klassinen musiikki on musiikkityyli, josta suurin osa ikivihreiden kappaleiden keksijöistä on jo edesmennyt. Musiikki on orkesterisoitimille sävellettyä kaunista, yleensä harmonista, monieleistä, taiteellista musiikkia, jossa aika usein ei ole sanoja ollenkaan. Ilmeisesti meillä ainakin ollut kohtalaisen mukavia soittaa ja niissä on joku musiikillinen "juju". Sanotaan, että klassinen musiikki kehittää älykkyyttä...*

Huoltaja 10: *Klassinen musiikki on musiikkikoulutuksen perusta, yleissivistävää länsimaisen kulttuurin kohtaamista ja ymmärtämistä.*

Huoltaja 11: *Klassinen musiikki on kaunista, voimakasta, taidokasta.*

Huoltaja 12: *Klassinen musiikki on taidokasta, rauhoittavaa. Avaa musiikkia syvemmin. Sen soittaminen kehittää soittotekniikkaa ja opettaa kuuntelemaan ja havainnoimaan musiikkia monipuolisesti. Klassisen musiikin soittaminen parantaa keskittymiskykyä ja varsinkin se, kun oppii soittamaan jonkun kappaleen, tuo tyydytystä. Perustietämys klassisesta musiikista on mielestäni osa yleissivistystä.*

Huoltaja 13: *Klassinen musiikki on jotain ylevää, hienoa ja elitististä. Siihen liittyy musiikinörnttiys ja taiturimaisuus, vaikkakin improvisaatio ei ole klassisen musiikin esit-*

*tämisen olennaisin osa...uskoakseni. Itse nautin myös klassisesta musiikista, mutta kiel-
tämättä klassisen musiikin taiteilijoita pidettänen arvokkaampina.*

Huoltaja 14: *Klassinen musiikki on upeaa.*

Huoltaja 15: *Klassinen musiikki on kaunista, soljuvaa, haastavaa soittaa tai laulaa, soi-
tonopetuksen perusta.*

Huoltaja 17: *Mielikuva kansanmusiikista: Tähän olen enemmän perehtynyt. Opiskelin
pienenä pianonsoittoa kansalaisopistossa ja kävin musiikkiluokat myös ja taidelukion.
Soitonopiskelussa tarkkaa ja tunteikasta, pitää olla "sielu" mukana, kun soittaa.*

Huoltaja 18: *Klassinen musiikki on vaativaa...*

Huoltaja 19: *Klassinen musiikki on harrasta, asteikkoharjoittelu, hillittyä, kaunista.*

Huoltaja 20: *Klassinen musiikki on musiikkia monelta eri aikakaudelta, hienoja moniker-
roksisia musiikin taideteoksia. Klassinen musiikki on tehty kuunneltavaksi, ei tausta-
musiikiksi. :) Saa aikaan mielikuvia, vaatii keskittymistä sekä soittajalta että kuulijalta.*

Huoltaja 21: *Mielikuva klassisesta musiikista: Sibelius ja Beethoven. Konsertit. Orkeste-
rit.*

Huoltaja 22: *Klassinen musiikki on voimakasta. Kiinnostaa enemmän kuin kansan-
musiikki.*

Huoltaja 23: *Klassista musiikkia on monenlaista, se on rauhoittavaa.*

Huoltaja 24: *Klassinen musiikki on taiteellista, korkeatasoista.*

Huoltaja 25: *Tykkään sekä kansanmusiikista että klassisesta musiikista.*

Huoltaja 26: *Klassisessa musiikissa on laaja kirjo. Klassinen musiikki voi olla on tekni-
sesti erittäin vaativaa soittamista, mutta siinä toisaalta opetellaan perustekniikka. Usein
yliedustettuna soittoharrastuksessa. Sävelmistö ei ole tuttua, paitsi niille jotka sitä kuun-
telee. Nykymusiikin sävelkulut eivät näy klassisessa selkeästi.*

Huoltaja 27: *Klassinen musiikki on viihdyttävää kuultavaa.*

Huoltaja 28: *Klassiset pitkät kappaleet ovat vaikeita soittaa, mutta ehkä ne ovat pakolli-
sia musiikkiopistoissa. Hengellistäkin voisi olla enemmän.*

4.7 Opettajien täsmennyksiä koskien väittämiä

Opettaja: *Mestari-kisälli asetelma oikein käytettynä toimii niin kansanmusiikissa kuin klararissa. Barokkimusiikista pitäisi tehdä pohja klassisen yhtyesoiton opintoihin.*

Opettaja: *Musiikki on elämän rikkaus. Maailmassa on niin paljon pahuutta, onneksi on taide. Sitä ei voi viedä, eikä varastaa. Klassinen ja kansanmusiikki kulkevat ihmisen arjessa käsi kädessä. Molempia tarvitaan jotta maailma olisi parempi paikka elää. Nautimme kaikenlaisesta urheilustakin, talvella hiihdämme ja kesällä uimme.*

Opettaja: *Työskentelen paljon vanhan musiikin parissa, joka on osa klassista musiikkia mutta jossa on paljon improvisoinnin varaa ja muutenkin sellaista yhteisöllisyyttä joka ehkä stereotyyppisesti muuten mielletään osaksi kansanmusiikkia tai kevyttä musiikkia. Sekä klassinen että kansanmusiikki termeinä ovat vaarallisen laajoja - -. Jo pelkästään "vanha musiikki" eli hyvin karkeasti ottaen klassinen musiikki ennen vuotta 1750 sisältää niin paljon erilaisia tyylejä, että joissain kappaleet perustuvat pitkälti improvisoinnille ja melodian muunteleuille kun taas jotkut säveltäjät tai tyylit vaativat nuottien tarkkaa seuraamista. Samoin kansanmusiikeissa on tyylejä, joissa perinteen tarkka toistaminen on arvossaan ja toisissa taas melodioita muunnellaan, sointupohjalle improvisoidaan ja stemmoja keksitään. Näistä syistä on mahdotonta vastata yksiselitteisesti että tietyssä noin laaja-alaisessa kulttuurissa asia x on vain tietyllä tavalla. Esim. kaikkea voi opettaa yhteisöllisyys johtotähtenä vaikka teknisesti vaikeampaa tavaraa pitäisikin harjoitella paljon itsekseen.*

Opettaja: *Kohta 12: Yleisesti arvostettua -> Tähän on vaikea vastata muuta kuin mielikuvalla ja yrittämällä tulla ulos omasta kuplastaan, jossa tietenkin arvostetaan molempia musiikkeja yleisesti. Kohta 14: Soittoharrastus on vaativaa ja kurinalaista. -> On täysin oppilas- ja opettajakohtaista kuinka vaativaksi opiskelun kokee. Kohta 21: Esiintymiskokemukset opettavat paineensietokykyä ja palautteen vastaanottamista. -> Tässä olen samaa mieltä sillä ehdolla, että opettaja osaa ohjata kohtaamaan nämä tilanteet luontevasti. Esiintymiset eri musiikinlajeissa ovat rennompia aina, kun on yhteisesiintyminen. Variaatioiden suosiminen kansanmusiikissa tekee siinä yksinesiintymisestä rennompaa: eri ääni on persoonallista muuntelua, kun se klassisessa musiikissa on väärä ääni. :I*

4.8 Huoltajien täsmennyksiä koskien väittämiä

Huoltaja: *Kysymyksenasettelu on asenteellista! Paljon on kyse siitä, miten opetus on organisoitu. Sekä siitä miten opettaja kokee musiikin.*

Huoltaja: *Kyselyn kaltainen rajanveto eri musiikkityylien välille on lähtökohtaisesti asenteellista. varmasti kansanmusiikkia ja klassista musikkia molempia voi soittaa joko ryp-pyötsäisesti tai rennosti. Enemmän on kiinni opettajan asenteesta. Näppärikurssin järjes-*

täminen musiikkiopiston lapsille on esimerkiksi ollut kiva tapa tuoda kansanmusiikkia framille, vaikka klassinen pysyy yhä valtavirtana musiikinopiskelussa.

Huoltaja: *Soittoharrastus on sekä itsekseen puurtamista (kun kappaleita harjoitellaan) mutta myös erittäin yhteisöllistä (orkesteriin osallistuu opiston soittajat ja kuuluu opetukseen). Soittoharrastus auttaa opettelemaan pitkäjännitteisyyttä ja kun on esiintynyt pienestä pitäen auttaa myös muussa esim. koulussa esiintymiseen.*

Huoltaja: *Jotkut väittämistä olivat mielestäni aika johdattelevia esim. ”hilipatihissanmusiikkia”.*

Huoltaja: *Kansanmusiikki mukavaa ja rentoa, klassinen hienostuneempaa. Sopivat eri tyyliin tilaisuuksiin.*

Huoltaja: *Kansanmusiikki kehittyi, mutta se on edelleen tuttuja kansanlauluja lukuun ottamatta liiaksi omassa karsinassaan. Moderni ote kansanlauluihin on jäänyt vieraaksi suuremmalle yleisölle. Klassinen musiikki kaipaa soitonopetuksessa modernisointia, muuten mielikuva siitä pysyy ennallaan: ei-tarttuvaa, outoja sävelkuvioita, pitkiä ja vaikeita soittaa. Korvakuulolta ja soittamista yhdessä pitäisi opetella molemmissa tyyli-jeissa enemmän.*

4.9 Viulunsoiton opetuksen kysyntä ja tarjonta opettajien näkökulmasta

Selvitin myös, miten opettajat kokevat kansanmusiikin ja klassisen musiikin opetuksen kysynnän ja tarjonnan omilla kotipaikkakunnillaan (TAULUKKO 5). Taulukon värien selitykset löytyvät sivulta 23.

TAULUKKO 5. Viulunsoiton opetuksen kysyntä ja tarjonta opettajien näkökulmasta

Valitse väittämään mielestäsi parhaiten sopiva vastausvaihtoehto.						
OPETTAJAT		Samaa mieltä.	Osittain samaa mieltä.	Osittain eri mieltä.	Eri mieltä.	En osaa sanoa.
1.	a) Kotipaikkakunnallani on kansanmusiikin opetukselle kysyntää.	8	7	4	3	2
	b) Kotipaikkakunnallani on kansanmusiikin opetuksen tarjontaa.	7	11	2	2	2
2.	a) Kotipaikkakunnallani on klassisen musiikin opetukselle kysyntää.	17	7	0	0	0
	b) Kotipaikkakunnallani on klassisen musiikin opetuksen tarjontaa.	19	4	1	0	0

Valitse väittämään mielestäsi parhaiten sopiva vastausvaihtoehto.						
3.	Kotipaikkakunnallani on kysyntää eri genrejä (musiikkityylejä) yhdistelevälle viulunsoiton opetukselle.	<u>9</u>	8	0	2	5
4.	Kotipaikkakunnallani tarjotaan eri genrejä yhdistelevää viulunsoiton opetusta.	7	<u>8</u>	5	1	3
5.	Musiikin eri tyylisuunnat (esim. klassinen, pop-jazz ja kansanmusiikki) kannattaa pitää opetuksessa erillään.	2	3	7	<u>12</u>	0
6.	Klassinen ohjelmisto antaa vankan pohjan viulunsoiton harrastamiselle.	<u>18</u>	5	1	0	0
7.	Tutustuminen eri musiikkityyleihin virkistää soittoharrastusta ja antaa monipuolisemmat mahdollisuudet musiikilliseen ilmaisuun.	<u>21</u>	3	0	0	0
8.	Ei ole väliä, mitä musiikkityylejä viulutunnit sisältävät. Tärkeämpää on se, että oppilas / lapsi oppii soittamaan viulua, kehittyä soittotaidossaan ja nauttii musiikkiharrastuksestaan.	<u>15</u>	7	1	1	0
9.	Viulunsoiton perusteet ovat musiikkityylistä (genrestä) riippumatta samat.	<u>17</u>	5	1	0	1
10.	Haluan opettaa / Haluan lapseni opiskelevan tavoitteellisen opetussuunnitelman mukaan. (Esim. perustutkintovaatimukset.)	<u>12</u>	11	0	1	0
11.	Koen, että tavoitteellinen opetussuunnitelma (esim. perustutkintovaatimukset) rajoittavat genererajoja ylittävää musisoimista viulutuneilla.	2	8	5	<u>9</u>	0
12.	Olen / Lapsi on kiinnostunut genererajoja ylittävästä yhtymusisoinnista.	<u>14</u>	9	0	0	1

Valtaosa kyselyyn vastanneista opettajista kokee, että sekä klassisen että kansanmusiikin opetukselle tuntuisi olevan kysyntää ja tarjontaa heidän kotipaikkakunnillaan. Klassiselle opetukselle näyttäisi olevan opettajien mielestä kuitenkin enemmän kysyntää ja tarjontaa kuin kansanmusiikin opetukselle. Suurin osa kyselyyn vastanneista opettajista oli sitä mieltä, että kysyntää ja tarjontaa eri musiikkityylejä yhdistelevälle viulunsoiton opetukselle on - etenkin kysyntää. Suurin osa heistä myös koki, että eri musiikkityylejä ei tarvitsisi pitää opetuksessa erillään ja että tutustuminen eri musiikkityyleihin virkistää soittoharrastusta ja antaa monipuolisemmat mahdollisuudet musiikilliseen ilmaisuun. Suurin osa opettajista ilmoittikin olevansa kiinnostunut genererajoja ylittävästä yhtymusisoinnista. Opettajista valtaosan mielestä sillä ei niinkään ole väliä, mitä musiikkityylejä viulutunnit sisältävät, vaan tärkeämpää on, että oppilas kehittyä soittotaidoissaan ja nauttii musiikkiharrastuksestaan. Heistä suurin osa myös allekirjoitti väitteen: ”Viulunsoiton perusteet ovat musiikkityylistä riippumatta samat”. Kuitenkin val-

taosa kyselyyn vastanneista opettajista oli samaa mieltä siitä, että ”klassinen ohjelmisto antaa vankan pohjan viulunsoiton harrastamiselle”.

Eniten mielipiteitä jakoi väite: ”Koen, että tavoitteellinen opetussuunnitelma (esim. perustutkintovaatimukset) rajoittavat genererajoja ylittävää musisointia viulutuneilla.” Vastausten painopiste näyttäisi kallistuvan kuitenkin janan negatiiviselle puolelle, mikä tarkoittaa, että valtaosa kyselyyn vastanneista opettajista on väitteen kanssa kuitenkin eri mieltä tai ainakin osittain eri mieltä.

4.10 Opettajien täsmennyksiä liittyen kysynnän ja tarjonnan kysymykseen

Opettaja 1: Kotipaikkakunnalla on ollut kansanmusiikkitarjontaa mutta sitä ei jatkettu tuntemattomasta syystä. Suurin ongelma voi tässä olla että yleensä kansanmusiikkia opetetaan kansalaisopistoissa ryhmäopetuksena. Ongelma on se että ryhmät ei tule täyteen.

Opettaja 2: Enään ei käytetä 70-luvun materiaaleja. Nykyajan lapset soittavat mielellään maailmanmusiikkia, elokuvamusiiikkia, iskelmiä jne. Euroopasta tulee upeeta materiaalia. missä on suomalaiset kirjantekijät. ei ole näkynyt. Julkaiseminen on hankalaa, koska verokarhu on heti kimpussa. Hienot sovitukset pysyy kaappien kätköissä ja pienen piirin käytössä. Haloo !!!! Herätkääää!!!! Eläkkeelle on vielä pitkä matka..... lisää hienija vihkoja eri kokoonpanoille. Kansanmusiikista puhutaan paljon mutta materiaalin vähyys huolestuttaa. Järvelän porukoille komea kiitos! lapset soittaa soittaa niitä mielellään.

Opettaja 3: Tasosuoritusvaatimukset eivät rajoita mitään vaan luovat hyvän rungon. Isoin este voivat olla talon kollegion asenteet. Eri tyylisuuntien syvällisempi hallinta vaatii perehtymistä ja sikäli ne on hyvä oppia alan mestareilta. Perustasolla toki kaikkea voi tehdä sen mukaan mihin opettaja itse kokee pystyvänsä ja mihin hänellä on palo. Opettajan innostus kyllä tarttuu oppilaaseenkin ainakin jossain mittakaavassa, ja toisin päin myös.

Opettaja 4: Taustani ei siis missään tapauksessa ole kansanmusiikissa vaan olen lähestynyt sitä puhtaasti klassisen kautta. En ole koskaan soittanut "oikeassa" pelimanniyhtyeessä vaan kansanmusiikkia melko "klassisella" tavalla.

Opettaja 5: Tarkennus kohtaan 11. Koen, että tavoitteellinen opetussuunnitelma (esim. perustutkintovaatimukset) rajoittavat genererajoja ylittävää musisointia viulutuneilla. -> Kurssitutkintovaatimukset pakottavat oppilaat samaan kuosiin. Kaikilla oppilailta esim. konserttojen opettelu ei tunnu mielekkäältä - kuitenkin pakollisia kurssitutkinto-ohjelmassa.

Joitain asioita voisi tehdä eri tavalla kuin ennen. Kun haluaisi kokeilla eri materiaaleja, ei ole helppo saada niitä hyväksikäytettyä tutkinto-ohjelmaan. Voisiko etydejä korvat kansanmusiikkikappaleilla, joissa jousitus-/legatotekniikka haasteellinen? Ei ole pelkästään kyse generajoista vaan myös opetusmetodeista. Esim. colourstrings asteikkosoitto erilainen perinteisestä ja nuotinluvun opettelu myös erilaista. Kurssitutkinnossa ole esim. primavistaan tarjolla värinuotteja, joita colourstring-oppilas olisi tottunut lukemaan. Muutoinkin olisi mukava löytää ja käyttää uusia materiaaleja, vaikka ohjelmistoluettelot nojaavat vanhaan perinteiseen ohjelmistoon.

Opettaja 6: Kohdat 1 ja 2. (Kotipaikkakunnallani on kansanmusiikin opetukselle kysyntää/tarjontaa. 2. Kotipaikkakunnallani on klassisen musiikin opetukselle kysyntää/tarjontaa.): Jos tässä määritellään kotipaikkakunnaksi vain oma kylä eikä lähintä kaupunkia, niin tarjonnan ja kysynnän määrät ovat aivan erilaiset. Ja mitä tarkoittaa kysyntää? Tähtänkin on tosi vaikea vastata kun tässä omassa kuplassaan elää keskellä kaikenlaista musiikkia.

Opettaja 7: Periaatteessa aivan sama, minkä genren mukaan opetetaan tai opitaan asioita. Myöskään nuotinluku ei ole kaikille yhtä helppoa kuin toisille. Silti voi oppia helpostikin, korvakuulolta ja korvakuulosoittajia varten netistä löytyvät äänitykset ovat loistavia oppimista helpottavia konsteja. Soittaja on jo aktiivinen, jos ja kun hän etsii ja löytää netistä itsellensä mielenkiintoista soitettavaa.

Opettaja 8: Tarkennus kohtaan 1. Kotipaikkakunnallani on kansanmusiikin opetukselle kysyntää/tarjontaa.: Kansanmusiikin opetukselle ei vaikuta olevan kovin paljon kysyntää, koska musiikkityyliä ei ole juurikaan lasten ja nuorten saatavilla. Mikäli potentiaalisilla oppilailla olisi mahdollisuus tutustua kys. genreen, uskoisin kysynnän kasvavan. Tarkennus kohtaan 10. Haluan opettaa / Haluan lapseni opiskelevan tavoitteellisen opetussuunnitelman mukaan. (Esim. perustutkintovaatimukset.): Opiskelua on hyvä suunnitella, jotta siitä tulisi tavoitteellista ja motivoivaa. Perustutkintovaatimuksista tulisi kuitenkin voida joustaa yksilöllisten tarpeiden mukaisesti.

4.11 Viulunsoiton opetuksen kysyntä ja tarjonta huoltajien näkökulmasta

Seuraavassa taulukossa on koottuna huoltajien vastaukset koskien heidän näkemyksiään kansanmusiikin ja klassisen musiikin opetuksen kysynnästä ja tarjonnasta heidän omilla kotipaikkakunnillaan (TAULUKKO 6). Taulukon värien selitykset löytyvät sivulta 23.

TAULUKKO 6. Viulunsoiton opetuksen kysyntä ja tarjonta huoltajien näkökulmasta

Valitse väittämään mielestäsi parhaiten sopiva vastausvaihtoehto.					
HUOLTAJAT	Samaa mieltä.	Osittain samaa mieltä.	Osittain eri mieltä.	Eri mieltä.	En osaa sanoa.
1. a) Kotipaikkakunnallani on kansanmusiikin opetukselle kysyntää.	12	<u>19</u>	4	1	12
b) Kotipaikkakunnallani on kansanmusiikin opetuksen tarjontaa.	11	<u>18</u>	11	1	7
2. a) Kotipaikkakunnallani on klassisen musiikin opetukselle kysyntää.	<u>28</u>	12	1	1	6
b) Kotipaikkakunnallani on klassisen musiikin opetuksen tarjontaa.	<u>38</u>	6	2	0	2
3. Kotipaikkakunnallani on kysyntää eri genrejä (musiikkityylejä) yhdistelevälle viulunsoiton opetukselle.	<u>18</u>	13	1	1	15
4. Kotipaikkakunnallani tarjotaan eri genrejä yhdistelevää viulunsoiton opetusta.	12	7	12	2	<u>15</u>
5. Musiikin eri tyylisuunnat (esim. klassinen, pop-jazz ja kansanmusiikki) kannattaa pitää opetuksessa erillään.	3	2	10	<u>32</u>	1
6. Klassinen ohjelmisto antaa vankan pohjan viulunsoiton harrastamiselle.	<u>27</u>	15	4	2	0
7. Tutustuminen eri musiikkityyleihin virkistää soittoharrastusta ja antaa monipuolisemmat mahdollisuudet musiikilliseen ilmaisuun.	<u>44</u>	2	1	0	1
8. Ei ole väliä, mitä musiikkityylejä viulutunnit sisältävät. Tärkeämpää on se, että oppilas / lapsi oppii soittamaan viulua, kehittyä soittotaidossaan ja nauttii musiikkiharrastuksestaan.	<u>22</u>	14	10	2	0
9. Viulunsoiton perusteet ovat musiikkityylistä (genrestä) riippumatta samat.	<u>22</u>	7	6	0	13
10. Haluan opettaa / Haluan lapseni opiskelevan tavoitteellisen opetussuunnitelman mukaan. (Esim. perustutkintovaatimukset.)	<u>20</u>	13	12	3	0
11. Koen, että tavoitteellinen opetussuunnitelma (esim. perustutkintovaatimukset) rajoittavat genererajoja ylittävää musisointia viulutuneilla.	8	9	<u>13</u>	11	7
12. Olen / Lapsi on kiinnostunut genererajoja ylittävästä yhteymusisoinnista.	<u>20</u>	15	5	3	5

Valtaosa kyselyyn vastanneista huoltajista kokee, että sekä klassisen että kansanmusiikin opetukselle tuntuisi olevan kysyntää ja tarjontaa heidän kotipaikkakunnillaan Klassiselle opetukselle tuntuisi olevan huoltajien mielestä kuitenkin enemmän kysyntää ja tarjontaa kuin kansanmusiikin opetukselle.

Suurin osa kyselyyn vastanneista huoltajista on sitä mieltä, että kysyntää eri musiikkityylejä yhdistelväälle viulunsoiton opetukselle on. Toisaalta 15 kyselyyn vastannutta huoltajaa ei osannut sanoa, onko kysyntää vai ei. Sen sijaan tarjonnan tilasta suurin osa huoltajista ei osannut sanoa.

Suurin osa huoltajista myös kokee, että eri musiikkityylejä ei tarvitsisi pitää opetuksessa erillään ja että tutustuminen eri musiikkityyleihin virkistää soittoharrastusta ja antaa monipuolisemmat mahdollisuudet musiikilliseen ilmaisuun. Suurin osa huoltajista on myös kiinnostuneita genererajoja ylittävistä yhteysharrastuksista. Huoltajista valtaosan mielestä sillä ei niinkään ole väliä, mitä musiikkityyliä viulutunnit sisältävät, vaan tärkeämpää on, että lapsi kehittyy soittotaidoissaan ja nauttii musiikkiharrastuksesta. Heistä suurin osa myös allekirjoittaa väitteen: ”Viulunsoiton perusteet ovat musiikkityylistä riippumatta samat”. Toisaalta 13 huoltajaa vastasi, ettei osaa sanoa. Kuitenkin valtaosa kyselyyn vastanneista huoltajista on samaa mieltä siitä, että ”klassinen ohjelmisto antaa vankan pohjan viulunsoiton harrastamiselle”.

Eniten mielipiteitä jakoi väite: ”Koen, että tavoitteellinen opetussuunnitelma (esim. perustutkintovaatimukset) rajoittavat genererajoja ylittävää musisointia viulutuneilla.” Vastausten painopiste näyttäisi kallistuvan kuitenkin janan negatiiviselle puolelle, mikä tarkoittaa, että valtaosa huoltajista on väitteen kanssa eri mieltä tai ainakin osittain eri mieltä.

4.12 Huoltajien täsmennyksiä liittyen kysynnän ja tarjonnan kysymykseen

Huoltaja 1: Tavoitteena on että lapsi nauttisi soittamisesta ja voisi aikuisena soittaa ilokseen ja saada soittamisen kautta hyvönlontunteita.

Huoltaja 2: Ainakin Länsi-Uudenmaan musiikkiopistossa voidaan soittaa "vapaampaa-kin" ohjelmistoa klassisen lomassa ilman, että tavoitteellinen tutkinto-opetus vaarantuisi. Näin on täydellisen hyvä - kiitos loistaville opettajille!

Huoltaja 3: *Kun lapsi suorittaa perustason suorituksia tulee perusteet kyllä hyvin opiskeltua. Ja tuo auttaa jatkossakin paljon, kun osaat lukea nuotteja ym. Joskus toivoisi, että lapselta kysyttäisiin enemmän millaista musiikkia haluaisi soittaa. Meidän lapsi on soittanut 5 vuotiaasta asti ja on nyt 13 niin hänen kiinnostuksensa pysyisi ehkä vähän parempana jos häntä enemmän osallistutettaisiin siihen mitä soitetaan. Tosin hänellä ei vielä ainakaan ole tullut mieleen soiton lopettaminen.*

Huoltaja 4: *Vanhempiana käsitys esim. tämän sivun kohtien 1 (Kotipaikkakunnallani on kansanmusiikin opetukselle kysyntää/tarjontaa.) ja 3 (Kotipaikkakunnallani on kysyntää eri genrejä (musiikkityylejä) yhdistelevälle viulunsoiton opetukselle.) tilanteesta on aika lailla mutua.*

Huoltaja 5: *Lapsi soittaa vasta pikkukappaleita eikä ne ole aina klassista musiikkia, mutta en tiedä luokitellaanko niitä kansanmusiikiksikaan.*

Huoltaja 6: *Pääasia, että harrastus on mukava, mielenkiinnon säilyttävä. Tärkeää on hyvä ja motivoiva opettaja. En halua lapselleni "pakko-harrastusta" ilman, että hän itse todella siitä nauttii. Musiikkiopistollamme on onneksi omien oppituntien lisäksi jousiorkesteritoimintaa! Saa harrastaa myös ryhmässä.*

4.13 Palautetta tai jotain muuta, mitä ei vielä tullut ilmi

Opettaja 1: *Orkesteriopetuksen taso ei ole riittävän korkea Suomessa lukuunottamatta muutamaa hyvää oppilaitosta.*

Opettaja 2: *Kysely oli hyvä opettajille ja vanhemmille, mutta olisi varsin mielenkiintoista tehdä kysely myös tämän ajan lapsille. Voisi tulla yllättäviä vastauksia. Kysyin keväällä 10 v. oppilaalta, mikä oli hauskinda tänä vuonna. Poika vastasi: Se kun soitettiin joululauluja ja syötiin pipareita Hah! Haa!*

Huoltaja 3: *Kiinnostava aihe. Koen, että ainakaan opintojen alkuvaiheessa tästä ei juuri opettajien, lasten ja vanhempien kesken puhuta. Olen itse miettinyt samaa hieman eri näkökulmasta viime aikoina. Koen, että olisi mukava kannustaa lasta (lapsia) selkeämmin myös kansanmusiikin pariin, mutta ainakin alkuvaiheessa opintoja tämä jää jotenkin virallisista opinnoista erilleen, vaikka harjoittelukappaleet toki sisältävätkin kansanmusiikkia eri maista.*

Huoltaja 4: *Eri tyylilajien sekoittaminen on liiaksi kiinni opettajien mieltymyksistä. Oppilaiden omat toiveet voisivat olla myös mukana. Esimerkiksi klassisia kappaleita voisi valita niin, että oppilas kuuntelee netistä vaihtoehtoiset kappaleet ja valitsee niistä sitten sen, minkä haluaa soittaa. Nettiä voisi hyödyntää antamalla hyviä tason mukaisia sivustoja ja osoitteita, joista löytyy sopivia kappaleita kuunneltavaksi ja vaikka korvakuulolta*

hahmoteltavaksi. Ryhmässä soittaminen on hyväksi, jousiin voisi rohkeasti yhdistää bändisoittimia. Ongelmana on se, että partituureja ei saa nykymusiikkiin juuri lainkaan.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Maailma ja sen mukana lasten ja nuorten kiinnostuksen kohteet muuttuvat koko ajan. Tavoitteenani oli selvittää, millaisia mielikuvia viulunsoitonopettajilla ja viuluoppilaiden huoltajilla on klassisesta musiikista ja kansanmusiikista tänä päivänä. Lisäksi halusin tutkia, onko kansanmusiikin ja klassisen musiikin opetukselle kysyntää ja tarjontaa Suomessa ja vastaako tarjonta kysyntään.

Kyselyyn tuli ilahduttava määrä vastauksia, ja niihin oli paneuduttu. Avoimiin kenttiin tuli pitkiä vapaamuotoisia kuvauksia ja pohdintoja, mikä osoittaa, että aihe oli kiinnostava. Vapaamuotoiset kommentit myös avasivat vastaajien ajatuksia lisää. Maantieteellisesti tutkimus oli melko kattava. Seuraavassa olen koonnut tutkimustulokset taulukoihin ikään kuin pähkinänkuoressa.

TAULUKKO 7. Mielikuva kansanmusiikista pähkinänkuoressa

Kansanmusiikin suhteen opettajien ja huoltajien mielikuvat olivat samantyyppisiä seuraavissa asioissa:
Kansanmusiikkia pidetään elävänä, kehittyvänä, inspiroivana sekä elämyksiä tarjoavana.
Kansanmusiikkiin liitettiin improvisoinnin mahdollisuus ja soittamista ja esiintymiskulttuuria pidettiin rentona.
Esiintymiskokemusten koettiin opettavan paineensietokykyä ja palautteen vastaanottamista.
Kansanmusiikin soittoharrastuksen koettiin yhdistävän vanhoja ja nuoria soittajia, ja harrastusta pidettiin yhteisöllisenä.
Kansanmusiikin soittoharrastuksen kautta opitaan pitkäjänteisyyttä ja päämäärätietoisuutta.
Kansanmusiikkia ei pidetty kankeana, muotoihin ja rakenteisiin juuttuneena, eikä sitä koettu myöskään yksin puurtamisena.
Ja poikkesivat eniten seuraavissa:
Opettajista suurin osa piti kansanmusiikkia kansainvälisenä, mutta ei katoavana perinteenä tai ”hilipatihissan-musiikkina”, kun taas huoltajien vastauksissa näkyi näissä kohdin enemmän hajontaa.

TAULUKKO 8. Mielikuva klassisesta musiikista pähkinänkuoressa

Klassisen musiikin suhteen opettajien ja huoltajien mielikuvat olivat samantyyppisiä seuraavissa asioissa:
Klassista musiikkia pidetään kansainvälisenä, arvokkaihin juhllisuuksiin sopivana, elämyksiä tarjoavana, yleisesti arvostettuna ja inspiroivana.
Klassista musiikkia opetetaan nuoteista.
Soittoharrastus on vaativaa ja kurinalaista ja sen kautta opitaan pitkäjänteisyyttä ja päämäärätietoisuutta.
Esiintymiskokemusten koettiin opettavan paineensietokykyä ja palautteen vastaanottamista.
Klassista musiikkia ei pidetty katoavana perinteenä eikä ”hilipatihissan-musiikkina”.
Ja poikkesivat eniten seuraavissa:
Huoltajista valtaosa ei mieltänyt korvakuulolta opettamista osaksi klassista musiikkia, eikä klassisen musiikin soittoharrastusta pidetty myöskään yksin puurtamisena, kun taas opettajien vastauksissa näkyy näissä kohdin enemmän hajontaa.

TAULUKKO 9. Suurimmat mielikuvaerot klassisen musiikin ja kansanmusiikin välillä

Suurimmat mielikuvaerot klassisen musiikin ja kansanmusiikin välillä näyttäisivät liittyvän sekä opettajien että huoltajien mielestä seuraaviin asioihin:
• arvokkaihin juhllisuuksiin sopivuus
• nuoteista ja korvakuulolta oppiminen/opettaminen
• vaativuus ja kurinalaisuus
• muuntelun ja improvisoinnin mahdollisuus
• soittamisen ja esiintymiskulttuurin rentous
• katoavan perinteen kysymys
• muotoihin ja rakenteisiin juuttuneisuus

TAULUKKO 10. Vapaamuotoisissa luonnehdinnoissa useimmiten toistuneet mielikuvat

Vapaamuotoisissa luonnehdinnoissa useimmiten toistuneet mielikuvat		
	Kansanmusiikki	Klassinen musiikki
OPETTAJAT	ryhmäsoittoa, rentoa...	musiikin perusta ja vahva perinne...
HUOLTAJAT	iloista, reipasta...	kaunista, vaativaa, monipuolista, kuuluu yleissivistykseen...

Valtaosa kaikista kyselyyn vastanneista huoltajista ja opettajista koki, että sekä klassisen että kansanmusiikin opetukselle on kysyntää ja tarjontaa heidän kotipaikkakunnillaan. Klassiselle opetukselle tuntuisi olevan molempien ryhmien enemmistön mielestä kuitenkin enemmän kysyntää ja tarjontaa kuin kansanmusiikin opetukselle. Suurin osa kyselyyn vastanneista opettajista oli sitä mieltä, että kysyntää ja tarjontaa eri musiikkityylejä yhdistelevälle viulunsoiton opetukselle on - etenkin kysyntää. Sen sijaan huoltajien vastauksissa on havaittavissa enemmän epätietoisuutta oman kotipaikkakunnan tilanteesta.

Tutkimuksesta kävi ilmi, että suurin osa opettajista ja huoltajista suhtautui positiivisesti genererajoja ylittävään viulunsoiton opetukseen ja yhtyemusiisointiin. Tärkeänä pidettiin soittotaidoissa kehittymistä ja soittoharrastuksesta nauttimista. Sekä kansanmusiikin että klassisen musiikin hallitseminen ja opettaminen vaatii opettajalta kuitenkin laajempaa ammattitaitoa, mikä voi olla opetuksen tarjoajalle haaste. Kyselyyn vastanneista opettajista suurin osa vastasi opettavansa molemmilla tyyleillä. Arvoitukseksi jäi kuitenkin, tarkoittivatko kaikki vastanneet opettavansa nimenomaan myös kyseisiä soittotyylejä vai ainoastaan kappaleita molemmista genreistä.

Musiikin opetuksen kysyntään vaikuttaa luonnollisesti se, millainen musiikki oppijaa eniten miellyttää ja ovatko erilaisten musiikkityylien sisältämät arvot ja asenteet ristiriidassa vai sovussa omien ajatusten kanssa. Yksilön musiikkimakuun vaikuttaa hyvin paljon ympäröivä maailma - lähinnä koti, koulu ja kaveripiiri. Sähköisten viestimien merkitys nykylapsen elämässä on myös huomattava. (Anttila & Juvonen 2002, 47-48.) Opetuksessa on hyvä pyrkiä laajentamaan oppilaiden musiikkikäsityksiä, musiikkimakua ja musiikillista maailmankuvaa. (Anttila ym. 49.) Karttunen [1992] toteaa, että puitteet varsinaisen musiikkimaun muovautumiselle muodostuvat teini-iässä, mutta yksilön löytäessä itselleen

yhä uusia musiikin alueita ja mielenkiinnonkohteita voivat musiikkimaku ja musiikkiin kohdistuvat arvot ja asenteet vielä myöhemminkin muuttua. (Anttila ym. 48.)

TAULUKKO 11. Opetuksen tavoitteet

Tutkimuksen perusteella opetuksen tavoitteet voisi tiivistää seuraaviin asioihin:
1. Monipuolisuus - oppilaan innostuksen ylläpitäminen.
2. Improvisointi - oppilaan luovuuden kehittäminen ja tukeminen.
3. Ryhmäsoitto - oppilas pääsee soittamaan muiden kanssa ja oppii ryhmätyöskentelytaitoja.
4. Soittotekniikan kehittäminen systemaattisesti - ”työkaluja soittajan työkalupakkiin”.
5. Tasosuoritukset - oppilas tottuu tavoitteellisuuteen ja työn tekoon.
6. Yksilöllinen opetus.

TAULUKKO 12. Tavoitteiden asettamat haasteet

Nämä tavoitteet asettavat seuraavia haasteita toiminnan kehittämiseksi:
1. Opettajien ammattitaito.
2. Monipuolisen opetusmateriaalin hankkiminen.
3. NykYTEKNIIKAN HYÖDYNTÄMINEN.
4. Tasosuoritusvaatimusten kehittäminen.

Kyselyn tekemisessä haastavaa oli objektiivisten ja yksiselitteisten kysymysten muotoilu. Miten määritellään kotipaikkakunta? Tähän oli ehdolla useita vaihtoehtoja, mm. kotiseutu, asuin ympäristö, asuinpaikkakunta ja kotikaupunki. Sana kotipaikkakunta valikoitui lopulta kyselyyn, koska se kuvaa ehkä laajinta aluetta, jossa henkilö asuu, elää ja vaikuttaa. Se voi sisältää lähipaikkakuntia, joissa opettaja käy töissä tai jonne viuluoppilaita kuljetetaan soittotunneille, jos lähempänä opetusta ei ole saatavilla. Huoltajan näkökulmasta ajattelisin siis, että tuo alue lienee käytännössä niin laaja, kuin voisi kuvitella, että lasta viihsitään kuljettaa soittotunnille. Opettajien näkökulmasta taas mietin, että musiikkioppilaitosten toimipisteitä voi olla hyvinkin laajalla alueella, jolloin työmatkakilometrejä saattaa kertyä yllättävän paljon. Myös termit ”hilipatihissan-musiikki”, kansanmusiikki ja klassinen musiikki ovat käsitteitä, jotka kukin vastaaja ymmärtää omalla tavallaan. Itse ajattelen, että ”hilipatihissan-musiikki”-termillä on hiukan negatiivissävytteinen kaiku. Päätin käyttää kyseistä termiä, koska törmäsin siihen

valmiita opinnäytetöitä lukiessa ja ajattelin, että kun kyselyn väittämissä muutenkin on lueteltu erilaisia stereotyyppioita, niin miksei myös tässä kohtaa.

Osa huoltajista koki kyselyn melko asenteellisena, mikä onkin ymmärrettävää, olihan kyselyssäni esittämäni väittämät tarkoituksella melko stereotyyppisiäkin, minkä tiedostin jo kyselyä tehdessä. Asiaa tarkemmin miettiessä useat väittämät sopivat molempiin musiikkityyleihin yhtä hyvin, vaikka ne stereotyyppisesti liitettäisiinkin vain johonkin tiettyyn musiikkityyliin tai kulttuuriin. Joihinkin asioihin, kuten rentouteen, vaikuttaa luonnollisesti monet ulkomusiikilliset seikat. Muutamat kyselyn väittämistä olivat poimintoja erilaisista mielipidekirjoituksista, joihin olen viime vuosina törmännyt. Kirjoituksissa on käsitelty musiikin koulutuksen nykytilannetta ja tulevaisuutta.

Kysyessäni viulunsoiton kysynnästä ja tarjonnasta, olisi minun ehkä kannattanut tarkentaa, että tarkoitukseni oli kysyä, miten kohderyhmä kokee kysynnän ja tarjonnan omilla kotipaikkakunnillaan. Tutkimuksen kohteena kun oli nimenomaan, millaisia mielikuvia opettajilla ja huoltajilla on.

Yllätyin positiivisesti kyselyn herättämästä kiinnostuksesta. Saamani vastausten kokonaismäärä ja vastaajien aktiivisuus myös avoimissa kysymyksissä yllätti kovasti. Olen iloinen ja kiitollinen jokaisesta vastauksesta ja mielipiteestä, sillä niiden lukeminen on ollut todella antoisaa ja opettavaista.

Tutkimusprosessin jälkeen mieleeni heräsi uusia tutkimuskysymyksiä: Mistä mielikuvat syntyvät? Mikä on esikuvien ja markkinoinnin merkitys? Mikä merkitys kysynnällä on varojen suuntamiseen? Kuinka paljon klassista musiikkia tai kansamusiikkia näkee tai kuulee mediassa, esim. radiossa tai televisiossa ja miten se vaikuttaa lasten ja nuorten harrastusvalintoihin? Onko musiikkia tarpeen jaotella erilaisiin lokeroihin eri genret toisistaan erottaen jo musiikin opiskelun varhaisessa vaiheessa ennen varsinaista ”erikoistumista”? Tämän päivän muusikolle monipuolisuus on mielestäni etu, ja kiinnostus poikkitaiteellisia esityksiä kohtaan on luullakseni nousussa. Toisaalta se, että muusikko hallitsee jonkin tietyn genren erityisen hyvin, voi olla myös eduksi. Tilaajalle yksinkertaisemmaksi ja edullisemmaksi tulee tilata yksi muusikko, joka hallitsee useita musiikkityylejä ja jopa eri instrumentteja, kuin että joutuisi tilaamaan useita muusikoita, joilla on kapeampi osaamisalue. Molemmissa on toki puolensa.

Tutkimustuloksia voidaan hyödyntää viulunsoitonopetuksen kehittämistyössä. Jatkotutkimuksen aihe voisi olla täydentää tätä kyselyä oppilaskyselyllä, kuten joku kyselyyn vastanneista opettajista ehdotti. Olisi myös kiinnostavaa toteuttaa vastaava kysely jonkin toisen soitinryhmän opettajille ja oppilaiden huoltajille.

Kaiken kaikkiaan tämä opinnäytetyöprosessi on ollut minulle kiinnostava tutkimusmatka ja olen saanut hyviä suuntaviivoja tulevaisuutta, omaa opettajuutta ja työelämää ajatellen. Työ on opettanut paljon, sillä olen saanut jonkinlaista kokonaiskäsitystä Suomen musiikkiopistoista, kun on tullut vierailtua jokaisen musiikkiopiston kotisivuilla, mitä vain olen löytänyt. Myös erilaisten taulukoiden luomiseen tuli perehdyttyä, enkä ollut aiemmin tehnyt sähköistä kyselylomaketta. Uskon, että näistäkin taidoista tulee olemaan tulevaisuudessa hyötyä.

Toivon mukaan opinnäytetyöstäni on hyötyä myös muille musiikin alalla työskenteleville, etenkin viulunsoitonopettajille ja viuluoppilaiden huoltajille. Jos joitakin kyselyssä ilmenneitä asioita ei ollut aiemmin tullut mietittyä, kysely on toivottavasti herättänyt ajatuksia ja mahdollisesti keskustelua. Vaikka nykyisissä opintosuunnitelmissa mainitaankin genrestä riippumatta mm. improvisointi ja omien sävellysten tekoon kannustaminen, oli kiinnostavaa kartoittaa, kuinka tavoitteet käytännössä toteutuvat ja kuinka tietoisia huoltajat niistä ovat. Ainakin minulle tuli tunne, että myös kansanmusiikki kiehtoo ja siihen suhtaudutaan yleisesti ottaen positiivisesti, vaikka se tuntuukin olevan vielä enemmän marginaalissa kuin klassinen musiikki. Viulunsoiton opettamisen tulevaisuus näyttää mielestäni siis erittäin monipuoliselta ja valoisalta.

LÄHTEET

Aminoff, P., Pulakka, L. & Pöhlö, A. 2008. Barokin matkaopas. Metropolia ammattikorkeakoulun julkaisuja. Sarja B: Oppimateriaalit 1. Saatavissa: http://www.metropolia.fi/fileadmin/user_upload/Julkaisutoiminta/Barokki_verkko-oppimateriaali.pdf. Viitattu 8.5.2015.

Anttila, M. & Juvonen, A. 2002. Kohti kolmannen vuosituhaten musiikkikasvatusta. Joensuu University Press Oy. Saarijärvi: Gummerus.

Arpo, R. & Oesch, P. 2006. Kansanmusiikin ammattilaiset - Taloudellinen tilanne ja toimintaympäristö. Taiteen keskustoimikunta. Tutkimusyksikön julkaisuja n:o 30. Lönnberg print Helsinki. Saatavissa: <http://www.taike.fi/documents/10921/0/Arpo+Oesch+30+06.pdf>. Viitattu 8.5.2016.

Asplund, A., Hoppu, P., Laitinen, H., Leisiö, T., Saha, H. & Westerholm, S. 2006. Suomen musiikin historia: Kansanmusiikki. Helsinki: WSOY.

Burrows, J. & Wiffen, C. 2006. Klassinen musiikki. WSOY.

Casal, S. Klassinen musiikki tyhmyreille: Kaavoja ja sirkustaiteilijoita. YLE:n kotisivujen Tyhmyreille-artikkelisarjassa 8.7.2014. Musiikin asiantuntijana toimittaja-kirjailija M. Lindgren. Saatavissa: <http://yle.fi/aihe/artikkeli/2014/07/08/klassinen-musiikki-tyhmyreille-kaavoja-ja-sirkustaiteilijoita>. Viitattu 29.4.2015.

Heikkilä, S. 2015. Mitä on kansanmusiikki? Kansanmusiikki-lehti, 2/2015, 4.

Heinonen, I. 2015. Musiikkia vai kansanmusiikkia? Kansanmusiikki-lehti, 2/2015, 21.

Hirsijärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2004. Tutki ja kirjoita. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Jänkälä, J. & Ranki, L. 2010. Improvisoinnin lähteillä. Miten opettaa ja harjoitella improvisointia. Savonia ammattikorkeakoulu, pedagoginen opinnäytetyö. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/21146/Jankala_Jukka_Ranki_Lauri.pdf?sequence=1. Viitattu: 5.4.2016.

Järvelä, M. 2014. Näppäripedagogiikka. Kansanmusiikki-instituutti.

Järvelä, M. 1997. Konstan Nuottikirja, Kansanmusiikki-instituutti. Kaustinen. Kansanmusiikki-instituutin julkaisuja kij 43. Jyväskylä: Gummerus.

Kansanmusiikin tasosuoritusten sisällöt ja arvioinnin perusteet, viulu. 2005. Suomen musiikkioppilaitosten liiton kotisivut. Saatavissa: <http://www.musicedu.fi/easydata/customers/musop/files/tasosuoritukset/suomi/kamu2005.pdf>. Viitattu 9.5.2016.

Klasarin takana. Klarariklubin kotisivut. Saatavissa: http://www.klasariklubi.fi/index.php?id=klasarin_takana. Viitattu 5.4.2016.

Kleemola-Välimäki, P. 2011. Mutkankiverä - Sukellus suomalaiseen pelimanniviulismiin. Sibelius-Akatemia. Taiteellisen tohtorin tutkinnon kirjallinen työ. Saatavissa: <http://www2.siba.fi/mutkankivera/index.html>. Viitattu 8.3.2015

Kleemola-Välimäki, P. 2012. Sähköpostihaastattelu. Kysymyslista lähetetty 10.4.2012, vastaus saatu 13.4.2012.

Koivu, A. 2014. Taakse, iskulle vai eteen? - Rumpukompin suhde pulssiin. Metropolia ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/84995/Koivu_Aleksi.pdf?sequence=1. Viitattu 4.4.2016.

Laitinen, H. 1973. Onko kansanmusiikilla tulevaisuutta? Teoksessa H. Tolvanen & R-L. Joutsenlahti (toim.) Iski sieluihin salama - kirjoituksia musiikista. 2003. Helsinki: SKS, 11-14.

Leisiö, T. 1988. Kansanmusiikintutkijan perussanastoa. Tampereen yliopiston kansanperinteen laitos.

Rushton, J. 1992. Klassismin musiikki. Kustannusosakeyhtiö Puijo.

Saha, H. 1996. Kansanmusiikin tyyli ja muuntelu, Kansanmusiikki-instituutti. Kaustinen. Kansanmusiikki-instituutin julkaisuja 39. Jyväskylä: Gummerus.

Suzuki-menetelmä. Suomen Suzuki-yhdistyksen kotisivut. Saatavissa: http://www.suomensuzukiyhdistys.net/?menu0_pos=Suzuki-menetelm%E4%20&item=235. Viitattu 8.3.2015.

Talja, S. 2005. Musiikin kolmijaon pohjana olevat käsitteet. Tampereen yliopiston täydennyskoulutuksen, Tampereen yliopiston informaatiotutkimuksen laitoksen sekä Otavan Opiston / Internetixin yhteistyöhankkeena tuotettu avoimien oppimateriaalien sivusto. Saatavissa: http://oppimateriaalit.internetix.fi/fi/avoimet/0viestinta/informaatiotutkimus/tiedon_organisoinnin/luku8/musiikkiaineistonkuvailu/01_musiikinkolmijako. Viitattu 29.4.2015.

Talvitie, P. 2008. Kamupiano - kansanmusiikkisovituksia pianolle, Kansanmusiikki-instituutti.

Talvitie, R. 2015. Sähköpostihaastattelu. Kysymyslista lähetetty 17.2.2015, vastaus saatu 18.2.2015.

Tolvanen, A. 2010. Päivitetty pelimannimusiikki: Näkökulmia nykykansanmusiikin säveltämisestä. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Saatavissa: <https://www.theseus.fi/handle/10024/16742>. Viitattu 5.4.2016.

Viulun tasosuoritusten sisällöt ja arvioinnin perusteet. 2005. Suomen musiikkioppilaitosten liiton kotisivut. Saatavissa: <http://www.musicedu.fi/easydata/customers/musop/files/tasosuoritukset/suomi/viulu2005.pdf>. Viitattu 9.5.2016.

What is Nyckelharpa? American Nyckelharpa Association. Saatavissa: <http://www.nyckelharpa.org/about/what-is-a-nyckelharpa/>. Viitattu: 9.5.2016.

Hei viulunsoitonopettajat ja viuluoppilaiden huoltajat!

Tämä kyselytutkimus on osa opinnäytetyötäni Centria-ammattikorkeakoulussa, josta valmistun viulunsoitonopettajaksi keväällä 2016 (Musiikkipedagogi, AMK). Opinnäytetyötäni ohjaa lehtori Riitta Koski.

Kysely on suunnattu viulunsoitonopettajille ja viuluoppilaiden huoltajille eri puolilla Suomea. Tarkoituksena on selvittää kohderyhmän mielikuvia klassisesta musiikista ja kansanmusiikista. Lisäksi pyritään selvittämään viulunsoiton opetuksen kysyntää ja tarjontaa mainituilla tyyeillä.

Toivon vastauksia **04.12.2015** mennessä. Kysely löytyy osoitteesta:

<https://www.webpolsurveys.com/S/3F9D2799099B105A.par>

Vastauksia käsitellään luottamuksellisesti ja nimettöminä. Opinnäytetyö on valmistuttuaan luettavissa osoitteessa: <https://www.theseus.fi>

Mikäli sinulla on kysyttävää tutkimuksesta, otathan yhteyttä. Kiitokset ajastasi ja vaivannäöstäsi!

Ystävällisin terveisin,

Elina Grekula

Centria-ammattikorkeakoulu, Kokkola
Musiikin koulutusohjelma

Kyselytutkimus viulunsoitonopettajille ja viuluoppilaiden huoltajille

TAUSTATIEDOT

1. Vastaja on...*

- huoltaja
- opettaja

2. Maakunta*

- Ahvenanmaa
- Etelä-Karjala
- Etelä-Pohjanmaa
- Etelä-Savo
- Kainuu
- Kanta-Häme
- Keski-Pohjanmaa
- Keski-Suomi
- Kymenlaakso
- Lappi
- Pirkanmaa
- Pohjanmaa
- Pohjois-Karjala
- Pohjois-Pohjanmaa
- Pohjois-Savo
- Päijät-Häme
- Satakunta
- Uusimaa
- Varsinais-Suomi

3. Ikä (*Opettajat ja huoltajat*)*

- alle 20
- 20-30
- 31-40
- 41-50
- 51-60
- yli 60

4. Viulua soittavan lapsen ikä (Kysymys vain huoltajille.)

- alle 4
- 4-6
- 7-9
- 10-12
- 13-15
- 16-19

5. Oppilaitos, jossa lapsi saa viulunsoiton opetusta. (Kysymys vain huoltajille.)

- musiikkiopisto tai konservatorio (musiikin perustaso)
- kansalaisopisto tai työväenopisto
- kansanopisto
- yksityinen musiikkikoulu
- ammatillinen koulutus (2. aste)
- muu, mikä? _____

(Kysymykset 6.-10. vain opettajille.)

6. Koulutuksesi musiikin alalla. (Voit valita useita.)

- Muusikon perustutkinto (2. aste)
- Ammattikorkeakoulututkinto
- Ylempi ammattikorkeakoulututkinto
- Yliopistotutkinto
- Yliopiston jatkotutkinto
- Muita opintoja, mitä? _____
- Opiskelen tällä hetkellä, missä? _____
- Ei opintoja

7. Oppilaitos, jossa opetat viulunsoittoa. (Voit valita useita.)

- musiikkiopisto tai konservatorio (musiikin perustaso)
- kansalaisopisto tai työväenopisto
- kansanopisto
- yksityinen musiikkikoulu
- ammatillinen koulutus (2. aste)
- ammattikorkeakoulu
- yliopisto
- muu, mikä? _____

8. Oletko suorittanut opettajan pedagogiset opinnot (60 op.) joko ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa?

- Kyllä, ammattikorkeakoulussa.
- Kyllä, yliopistossa.
- En ole suorittanut.

9. Opetuskokemus

- Alle 5 vuotta.
- 5 - alle 10 vuotta.
- 10 - alle 20 vuotta.
- 20 vuotta tai enemmän.

10. Opettamasi soittotyylit

- klassinen
- kansanmusiikki
- molemmat

11. Viulunsoiton opetuksen ohjelmisto koostuu... (kysymys vain huoltajille.)

- ...klassisesta musiikista.
- ...kansanmusiikista.
- ...molemmista.
- En osaa sanoa.

11. Tähän voit halutessasi kertoa, millainen mielikuva sinulla on

a) kansanmusiikista.

b) klassisesta musiikista.

12. a) Millaista kansanmusiikki ja klassinen musiikki mielestäsi on? Valitse väittämään mielestäsi parhaiten sopiva vastausvaihtoehto.*

		Kansanmusiikki					Klassinen musiikki				
		Samaa mieltä.	Osittain samaa mieltä.	Osittain eri mieltä.	Eri mieltä.	En osaa sanoa.	Samaa mieltä.	Osittain samaa mieltä.	Osittain eri mieltä.	Eri mieltä.	En osaa sanoa.
1.	Trendikästä.										
2.	Kansainvälistä.										
3.	Arvokkaisiin juhlallisiin sopivaa.										
4.	Melodian muuntelu (variointi) tyylille ominaista.										
5.	Tarjoaa elämyksiä.										
6.	Opetetaan nuoteista.										
7.	Elävää ja kehittyvää.										
8.	Katoavaa perinnettä.										
9.	Inspiroivaa.										
10.	Mahdollisuus improvisoida.										
11.	Kankeaa, muotoihin ja rakenteisiin juuttunutta.										
12.	Yleisesti arvostettua.										

		Kansanmusiikki					Klassinen musiikki				
		Samaa mieltä.	Osittain samaa mieltä.	Osittain eri mieltä.	Eri mieltä.	En osaa sanoa.	Samaa mieltä.	Osittain samaa mieltä.	Osittain eri mieltä.	Eri mieltä.	En osaa sanoa.
13.	Soittaminen on rentoa.										
14.	Soittoharrastus on vaativaa ja kurinalaista.										
15.	"Hilipatihippanmusiikkia".										
16.	Soittoharrastus on yksinpuurtamista.										
17.	Soittoharrastus on yhteisöllistä.										
18.	Soittoharrastuksen kautta opitaan pitkäjänteisyyttä ja päämäärätietoisuutta.										
19.	Opitaan korvakuulolta soittaen.										
20.	Vanhoja ja nuoria soittajia yhdistävää.										
21.	Esiintymiskokemukset opettavat paineensietokykyä ja palautteen vastaanottamista.										
22.	Esiintymiskulttuuri on rento.										

12. b) Tähän voit halutessasi kommentoida edellä olleita väittämiä tai tarkentaa vastauksiasi.

13. a) Valitse väittämään mielestäsi parhaiten sopiva vastausvaihtoehto.*

		Samaa mieltä.	Osittain samaa mieltä.	Osittain eri mieltä.	Eri mieltä.	En osaa sanoa.
1.	a) Kotipaikkakunnallani on kansanmusiikin opetukselle <i>kysyntää</i> .					
	b) Kotipaikkakunnallani on kansanmusiikin opetuksen <i>tarjontaa</i> .					
2.	a) Kotipaikkakunnallani on klassisen musiikin opetukselle <i>kysyntää</i> .					
	b) Kotipaikkakunnallani on klassisen musiikin opetuksen <i>tarjontaa</i> .					
3.	Kotipaikkakunnallani on <i>kysyntää</i> eri genrejä (musiikkityylejä) yhdistelevälle viulunsoiton opetukselle.					
4.	Kotipaikkakuntani <i>tarjotaan</i> eri genrejä yhdistelevää viulunsoitonopetusta.					
5.	Musiikin eri tyylisuunnat (esim. klassinen, pop-jazz ja kansanmusiikki) kannattaa pitää opetuksessa erillään.					
6.	Klassinen ohjelmisto antaa vankan pohjan viulunsoiton harrastamiselle.					
7.	Tutustuminen eri musiikkityyleihin virkistää soittoharrastusta ja antaa monipuolisemmat mahdollisuudet musiikilliseen ilmaisuun.					
8.	Ei ole väliä, mitä musiikkityyliä viulutunnit sisältävät. Tärkeämpää on se, että oppilas / lapsi oppii soittamaan viulua, kehittyy soittotaidossaan ja nauttii musiikkiharrastuksestaan.					

		Samaa mieltä.	Osittain samaa mieltä.	Osittain eri mieltä.	Eri mieltä.	En osaa sanoa.
9.	Viulunsoiton perusteet ovat musiikkityylistä (genrestä) riippumatta samat.					
10.	Haluan opettaa / Haluan lapseni opiskelevan tavoitteellisen opetussuunnitelman mukaan. (Esim. perustutkintovaatimukset.)					
11.	Koen, että tavoitteellinen opetussuunnitelma (esim. perustutkintovaatimukset) rajoittavat genererajoja ylittävää musisointia viulutunneilla.					
12.	Olen / Lapsi on kiinnostunut genererajoja ylittävästä yhtyemusisoinnista.					

b) Tähän voit halutessasi kommentoida edellä olleita väittämiä tai tarkentaa vastauksiasi.

14. Tähän voit halutessasi jättää palautetta kyselystä tai kertoa asioita, joita kyselyssä ei tullut esille.

*=pakolliset kysymykset